11 JAN 2013

Ազգ Azg
9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2007 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1(3653)

Իրանը պատրաստ է գազ մատակարարել, իսկ Հայաստանը չի՞ կարող ընդունել

Իրանը պատրաստ է Հայաստան գազամատակարարմանը ամեն պահի: Իրանական լրատվամիջոցների փոխանցմամբ, Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարության պատասխանատու Մոհամմադ Ռեզան հայտարարել է, որ իրանական կողմն ավարտել է բոլոր անհրաժեշտ աշխատանքները, տեղադրել անհրաժեշտ սարքավորումները: Ըստ Մոհամմադ Ռեզայի, Թեհրանն արդեն պատրաստ է գազամատակարարմանը, մինչդեռ հայկական կողմը գազամատակարարման, նաեւ Հայաստանից Իրան էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հարցերի համար հանդիպում է խնդրել մարտի վերջին:

Հայաստանի տնտեսության հաջողություններն ու հիվանդությունները 2006 թ.-ին

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

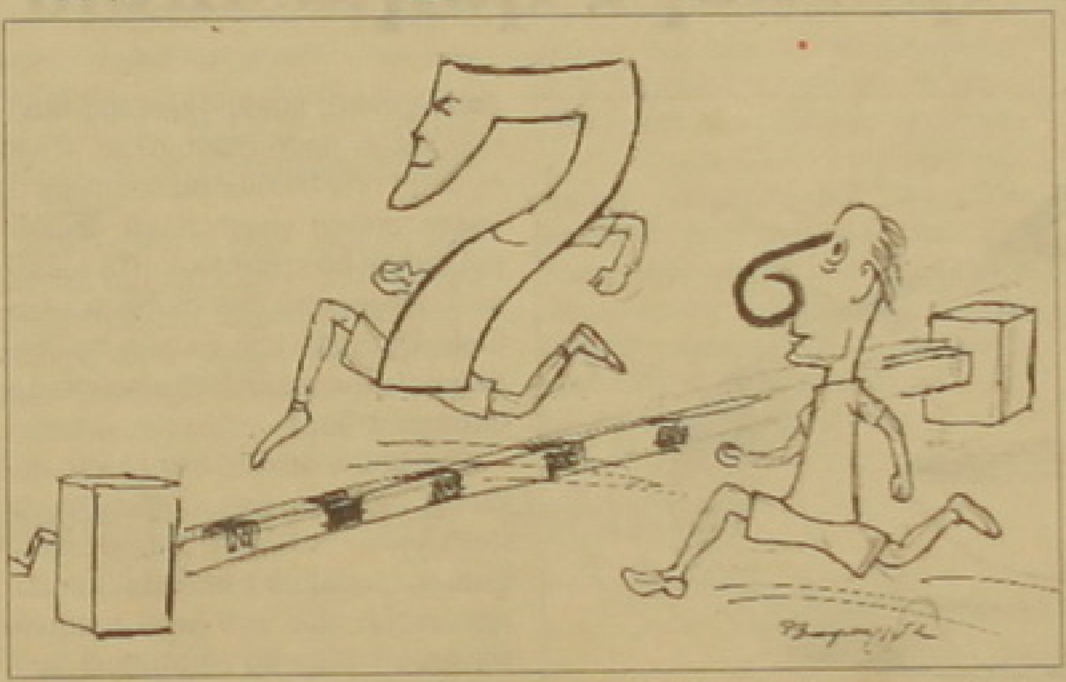

Հայաստանի տնտեսության համար ինչպիսի՞ն էր անցած՝ 2006 թվականը: Թվային ցուցանիշների առումով կարծես թե դժգոհության առիթ չկա: Տնտեսական աճը, ինչպես վերջին 5 տարիներին, դարձյալ երկնիշ էր՝ 13 տոկոս, ինչը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների (Համաշխարհային բանկ, Արժույթի միջազգային հիմնադրամ) հավաստմամբ, բավականին տպավորիչ ցուցանիշ է: Սակայն բոլորիս հայտնի է, որ վերջին տարիներին արձանագրվող հաջողություններով հանդերձ, մեր տնտեսության մեջ առկա են լուրջ խնդիրներ, որոնք մի տարվանից առանց դրական տեղաշարժի փոխանցվում են մյուս տարվան: Նախ անդրադառնանք առավել նշանակալի երեւույթներին եւ իրադարձություններին:

Շինարարության աճ եւ դրամի արժեւորում

Անցյալ տարվա ընթացքում, ինչպես եւ նախորդ տարի, առավել բարձր աճ արձանագրած ճյուղը շինարարությունն էր: Այստեղ շուրջ 40 տոկոս աճի շնորհիվ էլ ընդհանուր տնտեսական աճը կազմեց 13 տոկոս: Մասնանշենք միայն մեկ փաստ՝ Երեւանում ներկայումս ընթանում է 45 բազմաբնակարան շենքերի շինարարություն: Շինարարության նման ծավալներ չէին արձանագրվել ոչ միայն Հայաստանի անկախության, այլեւ խորհրդային վերջին տարիներին (բացառելով աղետի գոտին): 2006 թ.-ին շահագործման հանձնվեց մայրաքաղաքի առաջին խոշոր կառուցապատման ծրագրի՝ Հյուսիսային պողոտայի առաջին հատվածը: Այս տարի եւս ակնկալվում է, որ կառուցապատման տեմպերը կշարունակվեն: Սակայն ակնհայտ է, որ կառուցապատման խոշոր ծրագրերը իրականացվում են միայն մայրաքաղաքում, իսկ այլ քաղաքներում եւ բնակավայրերում հիմնականում մասնավոր շինարարությունն է գերակշռում, որն իր ծավալներով էապես զիջում է Երեւանում կատարվող շինարարության ծավալներին:

Տես էջ 4

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Թուրք դեսպանը համոզված է, որ ԱՄՆ Կոնգրեսը կճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 8 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վաշինգտոնում Թուրքիայի դեսպան Նաբի Շենսոյը թուրքական «Միլլիեթին» տված հարցազրույցում հայտարարել է, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման մասին օրինագիծը մոտ ժամանակում անխուսափելիորեն կմտնի ԱՄՆ Կոնգրեսի օրակարգ եւ կընդունվի: «Սակայն այն օրենքի ուժ չի ստանա՝ մինչեւ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը չստորագրի այդ օրինագիծը», ասել է թուրք դեսպանը եւ հավելել, որ «Կոնգրեսի կողմից հայկական նախագծի ընդունումը վնաս կպատճառի թուրք-ամերիկյան հարաբերություններին»:

Շարունակելով թեման՝ թուրքական «Հուրիեթն» էլ գրել է, որ ԱՄՆ Ներկայացուցիչների պալատի անդամ Ադամ Շիֆը հայտարարել է, որ պատրաստվում է մոտ ժամանակում Կոնգրես ներկայացնել Հայոց ցեղասպանության ոճրագործություններ բովանդակող օրինագիծ: «Համոզված եմ, որ Կոնգրեսի նոր ղեկավարության հետ վերջապես կհաջողվի անցկացնել հայկական օրինագիծը», ասել է Շիֆը եւ նշել, որ Հայոց ցեղասպանությունը պետք է ընդունի նաեւ Թուրքիան:

Թերթը գրել է, որ Վաշինգտոնում յուրաքանչյուրը հավատում է օրինագծի ընդունմանը: Յուրաքանչյուրի ընդհանուր տեսակետն այն է, որ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշին չի հաջողվի արգելել մրցակից Դեմոկրատական կուսակցության վերահսկողության տակ անցած Կոնգրեսի այդ քայլը, գրել է թերթը, միաժամանակ նշելով, որ 7 տարի առաջ օրինագծի ընդունմանը խոչընդոտած ԱՄՆ նախկին նախագահ Բիլ Քլինթոնը նույնպես Թուրքիայի վարչապետ Թայիփ Էրդողանին ասել է, որ «այս անգամ շատ դժվար կլինի արգելել օրինագծի ընդունումը»: Թերթը գրել է նաեւ, որ անցյալում Թուրքիային մշտապես աջակցած ԱՄՆ հրեական լոբբին, «թուրքական կառավարության որոշ քաղաքականության եւ հայտարարությունների պատճառով», որոշել է այս անգամ չեզոքություն պահպանել:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուսաստանից գազի ներմուծման եւ մեկ տարվա իրավունք «Հայռուսգազարդին»

Հանրային ծառայությունների կարգավորման հանձնաժողովը մինչեւ այս տարվա դեկտեմբերի 31-ը երկարացրել է «Հայռուսգազարդ» ընկերության՝ Ռուսաստանից Հայաստան գազի ներմուծման արտոնագիրը, որն ավարտվել էր 2006 թ. դեկտեմբերի 31-ին:

Հայաստանի պարտավորությունների հարցը ԵԽԽՎ-ում

2007 թ.-ին Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի առաջին նստաշրջանում մասնակիցները կանդրադառնան Հայաստանի պարտավորությունների կատարման զեկույցին, կքննարկեն նաեւ Կոսովոյի կարգավիճակին եւ Ռուսաստան-Վրաստան հարաբերություններին վերաբերող հարցեր: Նիստը տեղի կունենա հունվարի 22-26-ը:

Ղազախստանի կառավարությունը հրաժարական է ներկայացրել

Ղազախստանի վարչապետ Դանիալ Ախմետովը երկրի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւին է ներկայացրել իր հրաժարականի դիմումը: Պատճառները չեն նշվում, սակայն ղազախական օրենսդրության համաձայն, վարչապետի հրաժարականով հրաժարական է տալիս ողջ կառավարությունը: Նոր վարչապետ պետք է նշանակվի Ղազախստանի խորհրդարանի երկու պալատների համաձայնությամբ, որ կարող է վճռվել հունվարի 10-ին տեղի ունենալիք նիստում:

Վրացական մանդարինը «խցանել» է կովկասյան մայրուղին

Կովկասյան ավտոմայրուղու Ներքին Զարամախ անցակետում արդեն քանի օր կանգնած են մանդարինով բեռնված բեռնատարները, որոնց մուտքը Ռուսաստան, համաձայն Ռոսգյուղ վերահսկողության վարչության, բացառված է: Ռուսական լրատվամիջոցների փոխանցմամբ, Վրաստանից տեղափոխվող մանդարինի բեռի համար վարորդները չունեն սանիտարական վիճակի մասին վկայող որեւէ փաստաթուղթ:

Հիշեցնենք, որ Վերին Լարսի անցակետի փակման ժամանակ հայկական մեքենաներն անցել են Տրանսկովկասյան ավտոմայրուղով միայն մեկ անգամ որպես բացառություն, իսկ ներկա դրությամբ, ինչպես հաղորդում է «Ռեգնում» գործակալությունը, Հայաստանի տրանսպորտի եւ կապի նախարարությունը հաստատում է, որ այս ճանապարհահատվածով բեռներ Հայաստանից Ռուսաստան չեն փոխադրվում:

Ա. Հ.

Կիպրոսի ցիկլոնը լքեց մեր հանրապետությունը

Կիպրոսյան հարավային ցիկլոնը, որ իր հետ տաքություն ու առատ ձյուն էր բերել, վերջնականապես լքեց Հայաստանը՝ ուղեւորվելով դեպի հյուսիս-արեւելք, դեպի Սիբիր: Մինչեւ հունվարի 13-ը Երեւանում ձյան տեղումներ չեն լինի, էականորեն չի փոխվի նաեւ ջերմաստիճանային ընդհանուր պատկերը՝ գիշերները տատանվելով -12-14 աստիճան ցրտի, ցերեկները՝ -3, -5-ի սահմանագծում: Հանրապետության մնացած մարզերում եւս եղանակի կտրուկ փոփոխություններ չեն լինի: Այս մասին երեկ տեղեկացրեց հիդրոմետ կենտրոնի օդերեւութաբան Նատալյա Բիշարյանը:

Այժմ Արարատյան դաշտում եւ Երեւանում եւս տիրում է մառախուղը:

Կ. Գ.

ՏԱՐԵՄՈՒՏԻ ԽՈՀԵՐ

Մեր ներսի ցուրտը

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Սարսափելի այս ձմեռը չի թողնում նստել համակարգչի մոտ, չի թողնում մտածել, չի թողնում ազատվել բնության մի նվաստ մասնիկն զգալու ու նրա քմահաճույքին ենթակա լինելու պարտադրանքից: Ցուրտ, ցուրտ՝ պանելային երեք սենյականոցի բոլոր սենյակներում, խոհանոցում, սառահայաց պատշգամբում՝ սառցակալած պահածոներ, միրգ ու կարտոֆիլ. այսպիսին է 2007-ի հունվարը՝ որպես աստծո պատիժ, ու դրանից չի փրկի ոչ էլեկտրական մի հասիկ վառարանը, ոչ էլ շենքի մուտքերին մոտեցած գազի խողովակաշարը, որին նայելով մարդիկ պետք է տաքանան տաք ջրի ու գազի վառարանի հեռանկարից. Այսպիսի ձմեռ վերջին 20 տարում միայն երեք տարի է եղել: Մեկն անցած տարի էր, բայց արտառոց ցածր ջերմաստիճանն անցած տարի կարճատեւ էր, ու դիմանալ եղավ, իսկ այս տարի արդեն տասնհինգ օր գիշերը նստած է -20 ջերմաստիճանը, ու նրա դեմ ոչինչ անել հնարավոր չէ:

Իսկ տարին սկսվել էր կախաղան բարձրացված Սադդամի հեռապատկերն անընդհատ կրկնելով, որ մի քանի օր հետապնդում էր 2007 թվական թեւակոխածներիս՝ եւ հանգիստ չէր տալիս՝ մի անգամ եւս մեր աչքը խոթելով, թե ոչինչ չի փոխվել վենդետայի միջնադարից, որքան էլ համակարգիչը բոլորիս տներում է, նանոտեխնոլոգիաների ու գենային ինժեներիայի հրաշքներ են գործում. մարդը մնում է նույն գիշատիչը՝ հինն է սպանում, եւ նրան են սպանում՝ որպես միակ արդարադատություն: Իր կլանն է սպանում, եւ իր կլանին են սպանում՝ ճիշտ գայլային օրենքներով, առանց ներելու եւ զիջման: Սադդամն էր սպանում, եւ Բուշը սպանեց՝ որպես մարդկային արդարադատության միակ ձեւ: Անգամ քրիստոնեական ներման գաղափարը ընդունելի չեղավ քրիստոնյա «արդարադատի» դեպքում: Տարեսկզբյան այս հեռանկարը համակել էին բոլորիս՝ մի անգամ եւս ապացուցելով, որ մարդկային չարությունն ու վրեժխնդրությունը սահման չունեն, ու Հերոստրատի սինդրոմը դրված է մարդու մեջ ի սկզբանե՝ արդարադատություն, հատուցում, վրեժ, եւ այլ արդարացված բառերի քողով, անգամ չարով ու ատելու մոլուցքով պատմության մեջ մնալու անմեռ ձգտումով.

Տես էջ 3

Էրոտիկ ֆիլմեր ցուցադրելուց հետո կինոթատրոն «Երեւանը» դարձել է դեղատուն...

Երեք տարվա կապիտալ վերանորոգումից հետո մեկ տարի առաջ վերաբացված կինոթատրոն «Երեւանն» արդեն մեկ ամիս դարձել է դեղատուն եւ «Վալան պրոֆ» ընկերության գրասենյակ: 40 տեղանոց նոր կինոդահլիճում կինոթատրոնի սեփականատերերը նախատեսել էին ցուցադրել բազմաժանր ֆիլմեր՝ հրաժարվելով էրոտիկ ֆիլմերով հանդիսատեսին գրավողի նախկին համբավից: «Էրոտիկ ֆիլմեր այստեղ այլեւ չեն ցուցադր-

մամբ հիվանդագին հետաքրքրություն կար՝ խորհրդային տարիների արգելքից հետո: Բայց հիմա ամեն ինչ այնքան բաց է, վաճառում ամեն տեսակի ժապավեններ կան, մատչելի է նաեւ ինտերնետը՝ հազարավոր պոռնոէջերով ու ֆիլմերով լեցուն: Արտասահմանում էրոտիկ ֆիլմեր ցուցադրող կինոթատրոնները ապահովված են հանդիսատեսով միայն այն պատճառով, որ այնտեղ ապրող զանգվածն անհամեմատ մեծ է, բացի այդ կան

են պահում կինոթատրոն հաճախելուց: Շատերը բավարարվում են հեռուստատեսությամբ ցուցադրվող ֆիլմերով, այս առումով հեռուստաընկերությունների միջեւ սուր մրցակցություն կա: Օրինակ, Հ1-ն իր քաղաքականությունը մեծ մասամբ կառուցում է կինոյի վրա՝ ձեռք բերելով բոլոր նոր ֆիլմերը: Մարդիկ վարժվում են տանը ֆիլմեր դիտելուն ու կինոթատրոն գնալու անհրաժեշտությունը հետզհետե վերանում է: Ապահով խավը որեւէ դժ-

խուսափում են լուրջ ֆիլմերից, մտածելով, որ դրանք պահանջարկ ու հանդիսատես չունեն: Այնինչ լավ ֆիլմեր դիտելու ցանկություն ունեն շատ-շատերը, նաեւ երիտասարդները: Բոլորին միատեսակ պահանջներով զորք զանգված պատկերացնելը շատ սխալ մոտեցում է: Հանդիսատեսին գրավելու տարբեր ձեւեր կան՝ կարելի է փոքր դահլիճներում շաբաթը 1-2 սեանս ցուցադրել: Հավատս, որ 1-2 ամիս հետո այդ ֆիլմերը անպայման եկա-

վի, լրովին հրաժարվել ենք դրանցից», մեկ տարի առաջ մեզ ասաց կինոթատրոնի փոխտնօրեն Սարգիս Կարապետյանը:

Այդ պահին նա գրեթե համոզված էր, որ ժամանակակից կինոդահլիճն ու նորաբաց «Կարաոկե» բարը կգրավեն երեւանցիներին ու անշահույթ աշխատելու որեւէ խնդիր չի առաջանա: Բայց... կարճ ժամանակ անց էրոտիկ ֆիլմերի պաստառներն ու գայթակղված հայացքներով կինոդահլիճ շտապող աղջիկների ու տղաների փոքրաթիվ խմբերը կամաց-կամաց նոսրացան եւ «Երեւանին» շահույթով չապահովեցին անգամ «Մոլասկի շակալադկիները»:

Դեղատներով զարդարված Տիգրան Մեծի պողոտայում նոր դեղատուն բացելը մեր քաղաքում զարմանալիորեն ավելի շահեկան է կինոթատրոնից: Սեփականատերերը կարծես դժգոհ չեն ու մտադիր են այսպես շարունակել, մինչեւ տեսնեն թե եկող ամիսներն ինչ կբերեն «Երեւանին»: «Ով գիտի վաղն ինչ է լինելու, երեւի մի օր կբացվի: Հնարավոր ամեն ինչ արեցինք, բայց բան դուրս չեկավ, հանդիսատես չունեցանք: «Մոսկվա» ու «Նաիրի» կինոթատրոնները մեր քաղաքին լրիվ բավական են ու նորի կարիքը առայժմ չկա: Մասնագետների օգնությանն էլ դիմեցինք, բայց ոչ մի խորհուրդ չստացանք, ոչ մի տարբերակ չաշխատեց», ասաց «Վալան պրոֆի» տնօրենը, որ նաեւ կինոթատրոնի սեփականատերերից է:

Կինոգետ **Զավեն Բոյաջյանի** կարծիքով, էրոտիկ ֆիլմերը մեր կինոթատրոններին շահույթ բերել են 5-7 տարի առաջ, երբ դրանց նկատ-

նաեւ ընտրության բազմազանություն, հազար ու մի հարցեր: Իսկ մեզ մոտ երիտասարդները գերադասում են իրենց ժամանակն անցկացնել ինտերնետ ակումբներում ու զվարճանքի այլ վայրերում»: Կինոհանդիսատես չունենալու հիմնական պատճառը նա համարում է ֆինանսականը, որովհետեւ հանդիսատեսն ի վիճակի չէ վճարել կինոթատրոնների սեփականատերերի աչքին ցածր գին թվացող 1000 դրամը: «Քաղաքի 2 խոշոր կինոթատրոնների դահլիճները շատ հաճախ դատարկ են, պարզապես նրանք հովանավորներ ունեն եւ կարողանում են այդկերպ պահպանվել: Դահլիճները երբեք լեփ-լեցուն չեն լինում առաջվա պես: Ֆինանսականից բացի կան նաեւ այլ պատճառներ, որոնք մեր հասարակության լայն զանգվածին հեռու

վարություն չունի կինոթատրոններում ցուցադրվող ֆիլմերը դիտելու, սակայն նախընտրում է ձեռք բերել տեսաժապավեններն ու դրանք դիտել տանը», ասաց Բոյաջյանը:

Ենթադրելի է, որ մեր ժողովրդի ցածր կենսամակարդակը դեռ երկար տարիներ չի բարձրանա այնքան, որ մեզանից յուրաքանչյուրի համար շաբաթը գոնե մեկ անգամ կինոթատրոն հաճախելը չլինի ավելորդ շռայլություն: «Միջին կամ միջինից ցածր կենսամակարդակ ունեցողների համար կինո գնալն այսօր մեծ ճոխություն է: Բացի այդ այսօր Երեւանում հնարավոր չէ լուրջ ֆիլմ դիտել: Դրա մասին ոչ ոք չի մտածում, չգիտես ինչու բոլորը համարում են, որ կինոթատրոն հաճախող զանգվածը բութ է եւ նրան ոչ մի լուրջ բան չի հետաքրքրում: Մեր 2 կինոթատրոնների տնօրենները

մուտ կբերեն, կամաց-կամաց հանդիսատեսի թիվը կավելանա: Բայց ոչ մեկը դրա համար համբերություն չունի, բոլորը չարչիական մտածելակերպով են շարժվում՝ ինչ անեն, որ անմիջապես մեծ շահույթ ստանան: Մինչդեռ այդ ամենը համբերատար աշխատանք է պահանջում», կարծում է նա:

Մեր կինոթատրոնների տխուր վիճակը, սակայն, այս ամենով չի ավարտվում՝ ամենից անտանելին, ցավոք, կապված է հենց կինոհանդիսատեսի հետ, որն իրեն հաճախ պահում է ինչպես սեփական տան բազմոցին՝ կողքինի հետ կամ բջջայինով բարձր խոսելով, սրտի ուզածն ուտելով, խմելով, անցուդարձ անելով, մի խոսքով մյուսների հանդեպ բացարձակ արհամարհական ու անհարգալից վարքագծով:

«Դահլիճում կարող են մարդ սպանել եւ ոչ մեկը չիմանա: «Մոսկվայում» ոչ մի հսկիչ չկա, ոչ մեկին չի հետաքրքրում, թե ինչ է կատարվում դահլիճում, կարեւորը շահույթն է: Կարելի է անվարան ասել, որ իսկական կինոհանդիսատեսը մեզանում վերացել է: Այս մասին չի խոսվում, չի քննարկվում, կինոգործիչների միությունը զբաղված է իր շենքը մեծացնելով, վարձով տալով, մի խոսքով փող աշխատելով: Կուտակելու մոլուցքը համակել է բոլորին, դա հասկանալի է, բայց պետք է գոնե մի քիչ աշխատանք տարվի հասարակության հետ, որպեսզի կինոթատրոն հաճախած կիրթ մարդը տհաճության զգացումով չհեռանա», ասաց կինոգետը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Տարեմուտին կասկածելի ապրանքների քանակը հայկական շուկայում մեծանում է

Տարեմուտին նախորդող ամիսը ողջ աշխարհում նոր ապրանքատեսակների շուկա դուրս բերելու ժամանակ է: Հայաստանն էլ աշխարհից ոչ խռոված է, ոչ էլ քարտեզից դուրս: Սակայն որպես ներմուծող երկիր առանձնապես աչքի չի զարնում հատուկ տոնի համար առաջարկվող իրերի բազմազանությամբ: Լավագույն դեպքում աքլորների տեսականուն հաջորդում է շների, ապա խոզերի տարատեսակ կերպարանքներով՝ համապատասխան 12 կենդանակերպի հաջորդականության: Փոխարենը սննդամթերքի ընտրությունը լայն է ու առատ՝ մասամբ նաեւ հայրենական արտադրության: Գների ու մատչելիության մասին չասված կարծես ոչինչ չի մնացել, այնպես որ չկրկնվելու նպատակով այս հարցը փակենք լռելյայն անցմամբ:

Իսկ տեղական արտադրության լինելիությունը, իհարկե, ուրախալի փաստ է, եթե չլիներ որոշ արտադրատեսակների համի անհաղթահարելի տհաճությունը, ենթադրում եմ՝ եւ առողջությանը վնասակարությունը: Այս տարի այդ «վայելի» հնարավորությունն ունեցա կոնֆետի համտեսմամբ, որը բավական դիտարժան փաթեթավորմամբ իբր թե շոկոլադ էր, գոնե տիտղոսի մանրատառ գրության համաձայն՝ «Մեր Անի» ընկերության արտադրության: Ի դեպ, տեղեկացա, որ գինը չի զիջում ուկրաինական եւ հայրենական այլ արտադրության կոնֆետների գնին: Տվյալ դեպքում հարցը ո՛չ գինը, ո՛չ էլ [illegible] եւ համի նախընտրությունն է, այլ որակը, որ Ամանորից Ամանոր շուկա արտադրանք շպրտող ընկերությունները նպատակ էլ չունեն ապահովելու:

Տեղական արտադրության մսամթերքի տեսականին ոչ միայն սեղանները զարդարելու, այլեւ իրոք համադամասերին բավարարելու որակ ունի հիմնականում, եթե, իհարկե, մեծ սպառման տոնական օրերին ժամանակի պակասից արտադրողը չի մոռանում անհրաժեշտ բոլոր տեխնոլոգիաները պահպանել:

Այլ է պատկերը ոգելից խմիչքների, հիմնականում շուկա մատակարարվող տեղական գինիների դաշտում: Հայաստանյան տարբեր ընկերություններ հերթական անակնկալը մատուցող գովազդային արշավն են սկսում հենց տարեմուտից որոշ ժամանակ առաջ: Թվում է, էլ ինչ է պետք. նոր տեսակի խմիչք են առաջարկում, մեզ էլ մնում է վայելել այն հենց տոնական սեղանի շուրջը հեռու-մոտիկների հետ, համաշխարհայինից մինչեւ նեղ անձնական բարեկեցության, երջանկության, ակնկալիքների, ցանկությունների եւ շատ այլ երեւույթների շուրջը պտտվող ամենատարբեր կենացների բարձրաձայնմամբ:

Եթե ընդամենը տասնամյակ առաջ գինին երեւույթ էր ընկալվում, ավելի վաղ՝ ոչ միայն ձոնի արժանի ստեղծագործություն, այլեւ արարման մղող երեւույթ, ապա այսօր կենցաղային խնդիրների ու նեղ անձի մխիթարանք կողքի են վերածում: «Նանար», «Ձոֆանչ», «Պաչիկ» եւ այս տարվա հայտնություն «Քավոր» ու «Քավորկին»՝ նորահայս մոտեցմամբ գինիներն անվանումից բացի զարմացնելու էլի հնարավորություններ ունեն: Ջրով բացված լինելու տպավորություն են գործում, ինչն արդեն բավական է, որ անվանմամբ ու գովազդով վերագրված նեղ գործառույթն էլ չկատարեն, ու մնաց ընկալվի որպես սեղանի զարդ ու առավել եւս վայելքի հիմք համարվող խմիչք: Պարզ է, որ արտադրողն ի սկզբանե նման նպատակ չի էլ ունեցել, խնդիրը լայն սպառումն է: Իսկ վերոհիշյալ գինիները լավագույն դեպքում խաղողաջրի տպավորություն են գործում հատկապես Ամանորին, երբ սպառումն անկախ որակից կրկնապատկվում, ով գիտե եւ քառապատկվում է:

Ամենափոքր դիտարկումն անգամ հիմք է եզրակացության, որ տարեմուտին հայկական շուկայում հայտնված ապրանքատեսակը առնվազն կասկածելի է, իսկ արդեն հայտնին ու ընդունվածը, եթե լայն սպառման համար է՝ որակազրկվում է:

Ն. Պ.

[illegible]

Արձագանք Փարիզից

Հարգելի խմբագրություն

Ես շատ հեռու եմ հեռուստացույց սիրողների կամ ըստ պարոն Թամրազյանի՝ «մոլեռանդ սիրողների» դասին պատկանելուց, իսկ հայկական հեռուստատեսության հաղորդումները առիթ եմ ունենում տեսնելու եւ ունկնդրելու միայն Երեւանում, ուր լինում եմ տարին 2-3 անգամ:

Պիտի ասեմ, որ տեսածներիս մասին ընդհանուր տպավորությունս անկեղծորեն «գեշ» է: Անշուշտ կան հետաքրքրական կայաններ եւ հաղորդումներ, բայց, ցավոք, կան նաեւ այնպիսի կայաններ, որոնց հաղորդումները անհասկանալի է, թե ինչ նպատակի են ծառայում: Կարծես դրանց միակ նպատակը ժողովրդի եւ հատկապես երիտասարդության ճաշակը փչացնելն է: Դրսից եկողի համար բացարձակապես անհասկանալի է, թե ինչպես է, որ սրանց կանգնեցնող, արգելող չկա: Ինչո՞ւ են զբաղված երկրի մշակույթի զարգացմանը հետեւող պարոնայք: Թե՞ այդպիսիք այլեւս գոյություն չունեն եւ Գորբաչովի հետ սրանք եւս պատմության գիրկն են անցել:

Պարոն Թամրազյանն իր նամակի մեջ մեղադրում է բժիշկ Լեւոն Մոմճյանին, որ իբր նա անհամեստ մեկն է, որ նրա «տենչանքն» է լինել բոլորի ուշադրության կենտրոնում:

Խմբագրությունն արդեն պատասխանել է Ռ. Թամրազյանի այս «հայավարի» քննադատությանը, բայց հավանաբար արժե ավելացնել նաեւ, որ բժ. Մոմճյանը ճանաչված եւ հարգված անձնավորություն է ֆրանսահայ գաղութում եւ այնպիսի մեկն է, որ շատ հեռու է [illegible]:

Երկու նամակներին ծանոթանալուց հետո ընթերցողն այնպիսի տպավորություն է ստանում, որ իր նամակով ինքը՝ Ռ. Թամրազյանն է փորձում աչքի ընկնել իր «մասնագետ» ընկերների շրջանում: Այն դեպքում, երբ շատ ավելի հետաքրքրական կլիներ իմանալ նրա «մասնագիտական» կարծիքը բժ. Մոմճյանի բարձրացրած հարցերի վերաբերյալ: Ռ. Թամրազյանը բժ. Մոմճյանի ճաշակին համաձայն չէ եւ դա իր իրավունքն է, բայց ո՞րն է իր ճաշակը, հայտնի չէ:

Կան շրջապատի եւ ուրիշների հանդեպ միշտ ուշադիր, վատին վատ, լավին լավ ասող մարդիկ, եւ սրանք են պատմության անիվը շարժողները: Սա առաջընթացն է:

ՎԱՆՈՒՇ ԳԵՂԱՄՅԱՆ
Փարիզ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԵ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Արտառոց պատահարներ Ամանորի տոներին չեն արձանագրվել

Մայթերը, կանգառները մաքրելու մեկնարկն այսօրվանից

2006 թվականին նախորդ տարվա համեմատ որոշակիորեն ավելացել են բնակչության ահազանգերի եւ տեսակները, եւ քանակը, ասել է թե, անցած մեկ տարվա ընթացքում մեր քաղաքացիների կենցաղը բարձունքներ չի նվաճել: Ահազանգերի վիճակագրությամբ եթե դատենք, դրական իրողություն թերեւս արձանագրվել է միայն ջրամատակարարման ոլորտում: Կոյուղագծերի, ջրագծերի վթարները որոշակիորեն նվազել են, թեեւ այս ոլորտն անառարկելիորեն ծայրաստիճան հրատապ խնդիրներ ունի: Փոխարենն աճել են էլեկտրամատակարարման վթարները:

2007-ի առաջին շաբաթվա ընթացքում էլեկտրամատակարարման, ջրամատակարարման, կոյուղագծերի վթարների անհամեմատ բարձր թիվը Երեւանի փոխքաղաքապետ Վանո Վարդանյանը բացատրում է ցուրտ եղանակով: Եղանակի պատճառով շատ համայնքներում սառել են կոյուղագծերն ու աղբատարները՝ վթարների պատճառ դառնալով: Այնուամենայնիվ, ընդհանուր առմամբ, խիստ վնասներով արտակարգ պատահարներ ամանորյա տոներին չեն արձանագրվել: Այս հանգամանքը փոխքաղաքապետը բացատրում է նաեւ համայնքների կողմից իրականացված ձմռան նախապատրաստական աշխատանքների ծավալներով՝ ջերմամեկուսացումների, ցուրտը բազմաբնակարանները թափանցելու դեմ միջոցառումների քանակով ու բնույթով: Գոնե փաստաթղթային հավաստումներով համայնքները 400-500 մլն դրամ են ծախսել ձմռան նախապատրաստական աշխատանքների համար:

Փոխարենը որոշ համայնքներ կաղում եւ շարունակում են կաղալ սանմաքրման, աղբահանությունը ժամանակին կատարելու գործում: Կենտրոն, Արաբկիր համայնքներում հատվածներ կան, որ իսկական աղբանոցների են վերածվել: Ամանորի տոներին կենցաղային աղբի ծավալները սովորաբար 3 անգամ մեծանում են, եւ համապատասխանաբար, նվազում է դրանից բնակչությանն ազատելու կոչված ծառայությունների աշխատելու ցանկությունը: Փոխքաղաքապետը հավաստեց, որ աղբահավաքներն այսօրվանից միայն կսկսեն աշխատել գրաֆիկի համաձայն (այդ մասին երեկվա խորհրդակցությունում հատուկ հանձնարարական է տվել Երեւանի քաղաքապետը), իսկ տոն օրերին աղբատարների սառեցումներն են պարզապես խանգարել նրանց կանոնավոր աշխատանքին: Իսկ ընդհանրապես, աղբահավաք ծառայությունների խրոնիկական վատ աշխատանքը բացատրվում է նաեւ այն տեղափոխող մեքենաների անբավարար քանակով՝ Երեւանին անհրաժեշտ է 236 աղբահավաք մեքենա, առկա է միայն 156-ը:

Մինչեւ հունվարի 13-ը՝ Ամանոր

Աղբից ու կենցաղային հոգսերից անկախ Երեւանում մինչեւ հունվարի 13-ը կտիրապետի ամանորյա տոնական ոգին: Կշարունակվեն համերգները, մանկական միջոցառումները հանրապետության հրապարակում, որն այս տարի ձեւավորվեց ու հարդարվեց մրցույթում հաղթած կազմակերպության նախագծով:

Մինչեւ հունվարի 15-ը հայտնի կդառնան նաեւ առեւտրի եւ սպասարկման ոլորտի այն 3 կետերը, որոնք կհաղթեն իրենց հաստատությունների արտաքին ձեւավորումների, լուսային յուրահատուկ էֆեկտների, նաեւ սպասարկող անձնակազմի ինքնատիպ հանդերձանքի համար հայտարարված մրցույթում:

Ի դեպ, քաղաքային իշխանությունները կանխավ որոշել են պարգեւատրել նաեւ 2007 թվականի առաջին նորածին տղա մանչուկին: Նրա մայրիկն իբրեւ ամանորյա նվեր լվացքի մեքենա է ստացել: Ժամանակին Երեւանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանն ամեն նորածնի անունով 10 դոլարին համարժեք դրամի չափով բանկային հաշվի բացման նախաձեռնություն հեղինակեց: Ցավոք, այս մարդասիրական ձեռնարկը կարճ կյանք ունեցավ: Ֆինանսների խրոնիկական քաղցը նկատի առնելով, նման նախագիծ կարելի է առաջարկել, գոնե աղքատ ընտանիքների նորածինների կամ բազմազավակ մայրերին խրախուսելու համար:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Այս տարի դեռ շատ նորություններ կլինեն

2007 թվականին բարդ ու դժվարին աշխատանք է սպասվում ԶԼՄ-ների համար, որոնք բազմազբաղ լինելուց բացի, կբաժանվեն այսպես կոչված թիմերի (խոսքս ոչ բոլորին է վերաբերում), ու հենց թիմի գլխավորից էլ կախված կլինի լրագրողների կողմնորոշումն ու աշխատանքը: Շատ շուտով ընթերցողների սեղաններին կհայտնվի հայերեն եւ ռուսերեն 24 էջից բաղկացած նոր շաբաթաթերթ, որը կունենա հասարակական-քաղաքական-տնտեսական վերլուծական ուղղվածություն: Առայժմ հայտնի է, որ շաբաթաթերթի գլխավոր խմբագիրն է լինելու Արմեն Խամբարյանը, ֆինանսավորողը՝ մոսկվահայ գործարար, ԼՂՀ Վանք գյուղում փայտամշակման գործարանի տեր Լեւոն Հովհաննիսյանը:

2007 թ.-ին պարզ դարձավ, որ 2006 թ.-ի դեկտեմբերի 25-ին «Հայկական ժամանակ» օրաթերթին հաշտ ու համերաշխ հրաժեշտ է տվել օրաթերթի հայտնի լրագրողուհի Նաիրա Զոհրաբյանը: Նաիրայի գնալու պատճառը նախ փորձեցի պարզել «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի խմբագիր Նիկոլ Փաշինյանից, որը հստակ մեկնաբանեց. «Ձեր հարցում ես որեւէ մեկնաբանության հարկ չեմ տեսնում, որովհետեւ 2006 թ. մեր խմբագրությունից բազմաթիվ լրագրողներ հեռացել են եւ բազմաթիվ նոր լրագրողներ ընդունվել են աշխատելու: Այստեղ ոչ մի արտառոց բան չկա: Այսինքն, յուրաքանչյուր հիմնարկում տեղի են ունենում փոփոխություններ ու այդ տիպի փոփոխություններից մեկն էլ տեղի է ունեցել մեր հիմնարկում եւ, կրկնում եմ, որեւէ արտառոց բան տեղի չի ունեցել»:

Իսկ Նաիրային ուղղված հարցին, թե ինչո՞վ պիտի զբաղվենք, ի՞նչ ծրագրեր ունենք, Նաիրան պատասխանեց. «Առայժմ մի քիչ շունչ կքաշեմ, կհանգստանամ ու կկողմնորոշվեմ իմ հետագա անելիքների հարցում»: Նաիրան չբացառեց, որ տարբեր անձանցից ու կազմակերպություններից ստացել է հրավեր-առաջարկներ՝ օրաթերթ, հեղինակային թոք-շոու հեռուստահաղորդաշար վարելու, նաեւ սեփական PR կենտրոն հիմնելու նախագծերի շուրջը եւ առայժմ լրջորեն զբաղված է առաջարկների ուսումնասիրությամբ: Նաիրան չբացառեց, որ «հնարավոր է ընտրեմ առաջարկներից որեւէ մեկը, կամ էլ երեքը միասին, այսինքն՝ համատեղության կարգով իրականացնել: Ես ուզում եմ ինքս ունենալ իմ սեփական գործը եւ որոշումներն էլ ես կայացնեմ ու դրանց պատասխանատուն էլ լինեմ»:

Իսկ այն պտտվող լուրերը, թե իբր «Ժամանակ Երեւան» թերթն այլեւս չի գործելու, պարզապես հերյուրանք են եւ չեն համապատասխանում իրականությանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Բնապահպանական փառատոն

Այն նախաձեռնել է «Արեւորդի» հասարակական կազմակերպությունը Հայաստանում բնության եւ մշակութային արժեքների պահպանման հիմնադրամի հետ: Տարածաշրջանում առաջին բնապահպանական փառատոնին տեղացի մասնագետներից զատ կմասնակցեն արտասահմանցի փորձագետներ, լրագրողներ: Բնապահպանական ֆիլմերի, սեմինարների, ֆոտոցուցահանդեսների ու համերգ-ակցիաների շրջանակներում լայնածավալ միջոցառման նպատակը էկոլոգիական համընդհանուր խնդիրների արծարծումն է, ու դրանց դեմ միասնական պայքարի միջոցով տարածաշրջանային կոնֆլիկտների ու լարվածության մեղմացմանը նպաստելը:

Կ.Դ.

Ցած է նետվել կամրջից

Հունվարի 8-ին, ժամը 03.09-ին Երեւանի Դավիթաշեն համայնքի ոստիկանության բաժանմունքից տեղեկություն է ստացվել, որ ժամը 02.00-ի սահմաններում Դավիթաշենի կամրջից իրեն ցած է նետել մի երիտասարդ, եւ վերջինիս դին կիրճից դուրս բերելու համար անհրաժեշտ է փրկարարների օգնությունը: Դեպքի վայր մեկնած փրկարարները կիրճից դուրս են բերել 1988 թվ. ծնված Տ. Ա.-ի դին եւ հանձնել իրավապահ մարմիններին:

ՈՐԿՐԱՄՈԼՈՒԹՅԱՄԲ ԵՎ ՄԱՄՈՆԱՅ ՆՈՐԻՆ…

Ինքնաչարչարանքը որպես տոն

Եվ տոնը որպես հոգեբանական զարթնումի առիթ

Չնայած տարին ընդամենը մի քանի օրական է, սակայն հասցրեց առաջին դասը տալ մեզ: Բայց հասկացա՞նք, թե՞ ամեն տարվա պես արձանագրեցինք ու ինքնաքննադատությամբ բավարարված շարունակեցինք առաջ գնալ, այդպես էլ առանց հետեւություններ անելու:

Այս տարի եւս համոզվեցինք, որ ամանորյա վազվզոցը, ուտելիքի, նվերների եւ հազար ու մի կարեւոր ու անկարեւոր իրերի փնտրտուքը նյութական արժեքների փառաբանում ու պաշտամունք են, որոնք շատ արագ վերափոխվում են ձանձրույթի եւ մերժումի:

Ընդամենը մի մեկ-երկու շաբաթ առաջ նախատոնական մարաթոնյան վազքում փնտրում էինք սննդամթերք, ընտրում, գնում ու հիանում, ճաշակում: Իսկ ամանորի գիշերը մի վերջին ճիգով պատրաստում էինք այդ ամենը, գեղադիր ու բանկային սպասքով դնում սեղանին, որ ապա սիրողական հյուրընկալություն կազմակերպեինք կուտակված հյուրերի գլխին:

Հետո առանց այդ էլ ավելորդ քաշից մեծապես բողոքող տնային տնտեսուհիներն ուտում են իրենց պատրաստած համեղ սալաթներն ու համադամ խորտիկները, ինչ է թե՝ չփչանա: Ուտելիքը, որ օրեր առաջ գնվել էր նյարդային հերթերում ու տրանսպորտային խճողումներում հիստերիայի հասնելու գնով, դառնում է գլխացավանք, ստամոքսի խանգարման ու փսխումի պատճառ: Ու չենք էլ անդրադառնում, որ տասնհինգօրյա մեր ինքնասանձազերծումը, աննկատ կերպով թույլ չտվեց խորհել անցնող տարվա տվածի ու առածի եւ գալիք տարվա սպասելիքների մասին: Եվ այստեղ է, որ նորից ձայնապնակի պես պտտվում է միտքը՝ ունայնություն ունայնության եւ ամեն ինչ ունայն է…

Սա՝ հասարակության մեծամասնության համար, սակայն համատարած ազատականության եւ համահավասարեցման մեր ժամանակներում հիշատակենք նաեւ փոքրամասնությանը, որ այս դեպքում զովելի է: Եվ, այնուամենայնիվ, քչերը միայն արհամարհեցին մարմնական անհակտելի սովորույթները, «աչքը մեջը չմնալու» եւ «ուրիշից ինչով եմ պակաս» չգրված, բայց մեծապես գործածելի գաղափարախոսությանը տուրք տալը եւ անցնող տարին ճանապարհեցին ու նորը դիմավորեցին մաքրելով նախ իրենց հոգիները, ապա նոր բնակարանները: Հաշված մարդիկ միայն իրենց նոր զգեստ ու կոշիկ գնելուց առաջ մտածեցին, ոչ միայն արտաքին կերպարանափոխության այլ հոգով ու մտքով նորանալու մասին: Ցավոք, հատուկենտ մարդիկ միայն հիշեցին, որ Նոր տարին առիթ է ներելու վիրավորանքը, հաղթահարելու ինքնախնդրությունը, հին տարվա հետ փակելու ոչ միայն գումարի, այլեւ խղճի պարտքերը…

Թերեւս միայն հավատացյալ մարդն էր, որ չմոռացավ հավատը պաշտպանել եւ ոչ միայն հացիվ պատրաստվել Ամանորի երեկոյին, որ ժամացույցի 12 համազարկերի ու հրավառության փայլով ընդամենը նախերգանքն էր Հիսուս Քրիստոսի ծննդյան տոնի:

Հիսուսի ծննդյան մասին ավետիսը ամանորից ընդամենը վեց օր անց ազդարարվեց եկեղեցական զանգերի ղողանջներով: Այն արձագանքվեց եւ ճոխ սեղանների առջեւ ոգու սով ապրողների ականջներին եւ պարզ ու համեստ պահքի սեղանով ու մոմով զարդարուն սեղանների շուրջը խմբված մարդկանց հոգիներում:

Երկու տոներն էլ առիթ եղան, որ մեզնից յուրաքանչյուրն անդրադառնա իր նախորդ արարքներին եւ առաջիկա տարվա անելիքին: Ի դեպ, դրանց շարքում պակաս կարեւոր չէ, թե ով ինչ որակում կտա իր անելիքներից ամենաուշագրավին՝ ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅԱՆԸ: Վերջինս չափազանց կարեւոր ԱՐԱՐՔ կամ ՉԱՐԱՐՔ է: Հատկապես այն ժամանակ, երբ մեզնից մեկը «տեղունեղ» էր անում իր սեղանին հերթական համադամ խորտիկն ու աղցանը դնելու համար, հիշո՞ւմ էր արդյոք, որ դիմացի ծեր հարեւանի տանը սառը լռությունն էր թեւածում իր չքավորության ու պակասության պաղ գույներով, իսկ դիմացի պատշգամբից հասնում էր ինչ-որ մեկի բարկացկոտ ու նյարդայնությունից անզոր ձայնը…

Յուրաքանչյուր տոն հայտնի եւ սիրելի է նրանով, որ մենք հաճույքով լիացնում ենք մեր աչքն ու ստամոքսը, սակայն մի՞թե նույն տոնը չէր կարող առիթ դառնալ, որ բերկրանքի տոփյուն ապրեր նաեւ մեր հոգին ու խիղճը: Թերեւս արժե մտածել այդ մասին մինչ տոնական հաջորդ վազքուղի մտնելը:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ԱԶԻԶՅԱՆ

Մեր ներսի ցուրտը

1-ին էջից

Ինչ չնչին բան է մարդկային կյանքը, եւ ինչ հեշտ է նրա հետ խաղում իրեն բռնակալ կամ արդարադատ համարող մարդն՝ իրեն աստծու հետ շփոթելով: Եվ ինչ, այնուամենայնիվ, ուսանելի բան կա այդ բոլորում՝ ով ամեն ինչ էր երեկ, անսահմանափակ իշխանության կրողն ու միակ տիրակալը, այսօր ոչինչ է, ով այսօր ունի ամենը, վաղը գուցե չունենա նվազագույնը՝ կյանքը: «Էսպես չի մնա», ասում էր ամենայն հայոց բանաստեղծը՝ երեւի մի բան գիտեր տարիների իր իմաստնությամբ:

Իսկ մենք վերադառնում ենք տարտամ էկրանին ինչ-որ կարեւոր բան փնտրելուց ու չգտնելուց հետո, հայոց գովազդների սխալների ու տառասխալների տհաճությունը ներծծած, վերադառնում ենք հայոց խորքերի բոլոր բդերը կերած ու ներծծված հնդկահավերի հախից լիովին դեռ չեկած: Վերադառնում ենք տոնից մեծ սպասելիքի մի պուտիկ արտացոլքով միայն եւ մնացածը տարվա մյուս՝ մեծ ժամանակահատվածի մեջ գտնելու ակնկալիքով:

Վերադառնում ենք կրկին խրվելու հայոց քաղաքականության աղտեղության մեջ եւ այնտեղ չկեղտոտված ու աղբից դեռ չփչացած շյուղեր որոնելու: Վերադառնում ենք այնտեղ, որտեղ թողել էինք քաղաքական գնացքի պտտվող անիվը՝ վերջին քաղաքական օրվա մեջ, երբ նախագահ Քոչարյանն ասաց, թե նախագահ չի դառնա նա, ում մասին մենք՝ լրագրողներս ենք մտածում, իսկ նույն երեկոյան պաշտպանության նախարարը «Հայլուրով» խոսում էր ենթատեքստերով: Ով ինչ էր ակնարկում, դեռ շատ ժամանակ կա խորանալու: Բայց գրել ենք արդեն, որ հենց նախագահ Քոչարյանն է ունակ անակնկալներ մատուցել, հենց նա է տիրապետում կուսակցական ինտրիգներով կառավարելու արվեստին, քանի որ կուսակցական դպրոց է անցել, իսկ այդ դպրոցի «հմուտ խաղերին» որպես այլընտրանք՝ այլ հմտություններ մեզանում դեռեւս չեն առաջարկվել: Ծաղիկների մասին գիտենք, պտուղները, Գալուստ Սահակյանի ասած՝ սալորը, դեղձն ու մյուս մրգերը կտեսնենք առաջիկայում: Ուրիշ բան՝ մենք հենց այդ պտուղներն ենք ուզում, թե՞ ընտրության հնարավորություն, այնուամենայնիվ, ունենք, կերեւա առաջիկայում: Գարուն է դեմը, ինչպես ժողովուրդն է ասում, տաքը եւ բնության նորոգումը նոր հույսեր կբերեն, սառնաշունչ ձմեռվա հետ գուցե կարողանանք մեր ներսի ցուրտն էլ հաղթահարել: Այդ ժամանակ էլ կխոսենք:

2005 թ. սեպտեմբերին Ստամբուլի «Բիլգի» համալսարանում հրավիրվեց «Օսմանյան հայերը կայսրության անկման շրջանում» թեմայով գիտաժողովը: Թեեւ կազմակերպիչները հրավիրել էին այն թուրք գիտնականներին, որոնք դատապարտել են Հայոց ցեղասպանության թուրքական պաշտոնական թեզը, այնուամենայնիվ զեկուցումներում ցեղասպանություն բառը չէր հնչել: Մինչ թուրքական մամուլը գիտաժողովի հրավիրումը հանգեցնում էր Թուրքիայում Հայոց ցեղասպանության հարցի վրա դրված տաբուի վերացմանը, մասնակիցներն ընդգծեցին դրա կարեւորությունը 1915 թ. իրադարձությունների առնչությամբ գրքեր, բազմաթիվ հոդվածներ, որոնց հեղինակները նույնպես խոստովանել են, որ իրենց մեծ հայրը կամ մայրը եղել է հայ:

Չեթինի գիրքը վերջերս **Ռուբեն Մելքոնյանի** թարգմանությամբ «Մեծ մայրս» վերնագրով հրատարակվեց Երեւանում: Երեւանյան հրատարակությանն օժանդակել է Հայաստանի հանրապետական կուսակցությունը: Հարկ է սակայն նշել, որ մինչ այդ նույն գիրքը Հալեպում «Մեծ մայրիկս» վերնագրով հրատարակել էր Բերիո հայոց թեմը, որը թարգմանել է **Սալբի Գասպարյանը**, զետեղելով միաժամանակ գրքում Ֆեթհիյե Չեթինի կենսագրական հակիրճ տվյալներ: Թեեւ երեւանյան հրատարակությունում չի նշվել Սալբի Գասպարյանի թարգմանության մասին, այնուամենայնիվ, այս երկու թարգմանություններն էլ ողջունելի են:

Ֆեթհիյե Չեթինը ոչ միայն ներկայացնում է մեծ մոր դառնակսկիծ ապրումները

Այլեւ նրա հետ վերապրում է Մեծ եղեռնի բոլոր սարսափները

թուրք հասարակությանն իրազեկելու համար:

Մինչդեռ այդ հասարակությունը եղել է հայերի բնաջնջման ականատեսը, բնաջնջումն իրագործվել է թուրք զանգվածների ակտիվ մասնակցությամբ, Թուրքիայում ցեղասպանությունից մազապուրծներին առ այսօր անվանում են թրի կամ կացնի ավելցուկ, իսկ 1915 թ.-ը՝ կոտորածի տարի: Այսինքն՝ թուրք հասարակությանն իրազեկման կարիքը բոլորովին չունի: Քանի որ անհնար է վերացնել ցեղասպանության վրա դրված տաբուն՝ խուսափելով ցեղասպանություն արտահայտության օգտագործումից, ուստի գիտաժողովի գլխավոր արդյունքը պետք էր համարել Թուրքիայում հայերի կոտորածների հրապարակավ քննարկումն ու թուրքական ժխտողականության քննադատումը, որոնք տաբուի վերացման անհրաժեշտ նախապայմաններն են:

«Բիլգի» համալսարանում հրավիրված գիտաժողովն էլ ուղղակի արդյունքն էր այն թուրք մտավորականների, որոնք Ռագըպ Զարաքոլուի եւ նրա հանգուցյալ տիկնոջ՝ Այշե Նուրի գլխավորությամբ Թուրքիայում թարգմանաբար հրատարակել են օտարերկրյա, սփյուռքահայ եւ հայաստանցի մասնագետների Մեծ եղեռնին նվիրված աշխատությունները, ինչպես նաեւ ցեղասպանության անմիջական զոհերի հուշերը:

Այդ զոհերի մեջ զգալի թիվ են կազմում հայ երեխաները, որոնց ծնողներից խլել եւ մահմեդականացրել են: Այդպիսի երեխաներից էր Էլազիգի Բալու (Մադեն) գավառի Հավավ (Հաբաբ) գյուղում Կատարյան ընտանիքի դուստր Հռանուշը, որին տեղահանությունից առաջ զինվորները խլում են մորից, դառնում է Սեհեր եւ մեծանում թուրք ընտանիքում: Թեեւ ամուսնանում, երեխաների ու թոռների տեր է դառնում, իր թոռնուհու՝ Ֆեթհիյե Չեթինի դիպուկ արտահայտությամբ՝ «մոռանում է իր լեզուն եւ կրոնը, բայց երբեք չի մոռանում իր գյուղը, մորը, հորը, մերձավորներին եւ նրանց միանալու հույսով ապրում է 95 տարի»:

Տատիկի մահից հետո ԱՄՆ-ում, շնորհիվ երջանկահիշատակ Մեսրոպ արք. Աշճյանի, նրա հարազատներին հանդիպում է Ֆեթհիյե Չեթինը եւ որոշում է գրել տատիկի մասին: Սեհեր տատիկի հայկական ծագման մասին Ֆեթհիյե Չեթինը իմացել է հասուն տարիքում միայն, երբ տատիկը ընտանիքի մյուս անդամներից գաղտնի նրան է պատմել իր դառնակսկիծ պատմությունը, որը նաեւ Մեծ եղեռնի խտացված պատմությունն է: Մինչ դրա բովանդակությանն անդրադառնալը, նշենք, որ Չեթինի գիրքը լույս է տեսել 2004 թ. Ստամբուլում եւ ունեցել է լայն արձագանք: Նրա օրինակով երկրում հրապարակվել են այլ

Ըստ Ֆեթհիյե Չեթինին իր տատիկի՝ Հռանուշ Կատարյանի պատմածների, երբ եղանակն սկսում է տաքանալ, հանկարծ գյուղ են ներխուժում թուրք զինվորները: Հռանուշն այդ տարի փոխադրվում է հայկական դպրոցի չորրորդ դասարան: Զինվորները գյուղի բնակիչներին հավաքում են հրապարակում, տղամարդկանց առանձնացնում, զույգ-զույգ իրար են կապում, եւ բոլորին քշում-տանում են: Գյուղում մնում են միայն կանայք եւ երեխաները: Նույն օրը երեկոյան, սակայն, թուրք հրոսակն առեւանգում է երիտասարդ կանանց ու աղջիկներին, իսկ մնացածներին զինվորները քշում են Բալու, հավաքում եկեղեցու բակում:

Հռանուշն ընկերուհու միջոցով իմանում է, թե ինչպես տղամարդկանց մորթում եւ լցնում են գետը: Մինչ բակում հավաքվածները, հրամանի համաձայն, գյուղ են վերադառնում, հարեւան գյուղերից թուրքերը թալանում են նրանց տները: Այնուհետեւ զինվորներն արձակում են գաղթի հրամանը: Ճանապարհին սովից, ծարավից, հոգնածությունից մեռնում են մեծ թվով մանուկներ, իսկ քարավանից հետ մնացածներին էլ սպանում են թուրք զինվորները: Քարավանն ուժասպառ հասնում է Չերմիք: Այդ ընթացքում ճանապարհի երկայնքով շարված չերմիքցիները ուկեղենի եւ դրամի դիմաց հաց ու ջուր են առաջարկում նրանց, ովքեր տեղահանության դեռեւս առաջին օրը զրկվել էին ոչ միայն տնից ու տեղից, ունեցվածքից, այլեւ հորից, ամուսնուց եւ բոլոր հարազատներից:

Հենց Չերմիքում էլ Հռանուշին, բազմաթիվ այլ երեխաների պես, խլում են մոր ձեռքից: Քանի որ դա արվում էր հայ երեխաներին որպես ծառա թուրք ընտանիքներին բաժանելու նպատակով, ուստի զինվորներն ընտրում են որոշակի տարիքի երեխաների, որպեսզի նրանք մանուկների պես խնամքի կարիք չունենան: Այդ է պատճառը, որ Հռանուշի հորեղբոր երկու աղջիկներին, որոնք թերեւս փոքր էին, կամուրջն անցնելիս՝ խլելով անկարող լինելու համար ճարահատյալ ջուրն է նետում տատիկը: Աղջիկներից մեկն իսկույն ջրասույզ է լինում, իսկ մյուսին, որը գլուխը դուրս է հանել ջրից, գետի մեջ է մխրճում տատը: Փոքրիկը մեկ անգամ եւս գլուխը բարձրացնում է, ապա ջուրը նետված տատիկի հետ անհետանում գետում:

Եթե ամփոփենք Հռանուշի պատմածները, ապա ակնհայտ կդառնա, որ Մեծ եղեռնը իրագործվել է նախքան տեղահանությունը: Դրա նախօրյակին թուրք զինվորներն առանձնացնելով հայ տղամարդկանց կանանցից, սպանել էին: Բացառապես կանանցից եւ երեխաներից կազմված բնակիչներին դուրս էին բերել իրենց բնակավայրերից, որպեսզի թալանի հնարավորություն տան թուրք գյուղացիներին, երիտասարդ կանանց եւ աղջիկներին առեւանգել էին, երեխաներին խլել իրենց մայրերից: Այսինքն՝ արյունաքամ էին արել, ապա եւ տեղահանել՝ սպանելով նաեւ ճանապարհին նրանց, ովքեր հետ էին մնում քարավանից:

«Ես, գրում է Չեթինը, չէի հավատա այս ամենին, եթե պատմողը մեծ մայրս չլիներ»: Ֆեթհիյե Չեթինն անմիջականությամբ եւ հուզականությամբ ոչ միայն կարողանում է ներկայացնել իր տատիկի պատմածները, այլեւ նրա հետ վերապրում է Մեծ եղեռնի բոլոր սարսափները: Մզկիթում մեծ մոր թաղմանը, երբ մոլլան հարցնում է հուղարկավորության մասնակիցներին, թե իրենք բախշո՞ւմ են հանգուցյալին արած լավությունները՝ ներելով նրա մեղքերը, թոռնուհի Չեթինը չի դիմանում՝ բացականչելով. «Թող նա իր արածները բախշի մեզ, թող նա ների մեզ, մեզ եւ բոլորիս»:

Այնուհետեւ Ֆեթհիյե Չեթինը գրում է. «Լսածներս բոլորովին չէին համապատասխանում իմ իմացածներին: Աչքերիս առջեւ եկեղեցու բակում հավաքված բազմությունն էր, երեխաների սեւեռուն բիբերը, ջուրը նետված մանուկները, ապրելու բնազդով նրանց ջրից հանած փոքրիկ գլուխները եւ մորից հափշտակված Հռանուշը: «Փառավոր անցյալին» նվիրված բանաստեղծությունները, որոնք դպրոցում սրտիս խորքից եկած բացականչություններով ես էի արտասանում, կտոր-կտոր էին լինում, բախվելով երեխաների սարսափից բացված աչքերին, ջրերում խեղդվող մանուկների գլուխներին եւ օրերով կաս-կարմիր հոսած գետի ջրերին»:

ՏԱՄԱՐ ՏԱՐՅԱՆ

Հայաստանի տնտեսության հաջողություններն ու հիվանդությունները 2006 թ.-ին

1-ին էջից

Հայաստանի ֆինանսական շուկան ամբողջ 2006 թ.-ի ընթացքում մնաց քաղաքական, տնտեսական շրջանակների, ինչպես նաեւ բնակչության լայն խավերի ուշադրության կենտրոնում: Արտաքին եւ ներքին գործոններով պայմանավորված, հայկական դրամը շարունակեց 2004 թ.-ից սկսված արժեւորումը դոլարի նկատմամբ: Եթե անցյալ տարեսկզբին, մինչ ապրիլ ամիսը 1 դոլարն արժեր մոտ 450 դրամ, ապա տարեվերջին 1 դոլարն արդեն գնվում եւ վաճառվում էր 360-366 դրամով: Անցյալ տարվա ընթացքում դրամի այսպես կոչված արհեստականորեն արժեւորման մասին շրջանառվող, բայց այդպես էլ հիմնավորում չստացած տարբերակը սկսեց աստիճանաբար տեղի տալ այդ գործընթացի իրական պատճառների եւ դրա ունեցած ազդեցության վերաբերյալ վերլուծություններին: Ամբողջ աշխարհում դոլարի արժեզրկումն ուղեկցվում էր դեպի Հայաստան արտերկրից եկող արտարժույթի մեծ ներհոսքով: Երկարաժամկետ առումով սա դրական երեւույթ է համարվում, բայց այս փուլում բացասական ազդեցություն է ունենում արտահանող ընկերությունների վրա: Մյուս կողմից, սակայն, դրամի արժեւորումը ստիպում է նույն արտահանողներին մտածել արտադրության տեխնոլոգիական վերազինման, կառավարման արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ:

Ֆինանսական շուկայի մասին խոսելով, հարկ է նշել նաեւ բանկային հատվածի՝ տնտեսության մյուս ճյուղերի համեմատ առաջանցիկ զարգացումը: Այս ոլորտում իրականացված կառուցվածքային փոփոխություններից արժե հիշատակել նաեւ արժեթղթերի պետական հանձնաժողովի լուծարումը, այս եւ ապահովագրական շուկայի վերահսկողության միասնականացումը, որը պետք է իրականացնի Կենտրոնական բանկը:

Արդյունաբերություն առանց աճի եւ Իրան-Հայաստան գազամուղի կառուցման ավարտը

Տնտեսության իրական հատվածի՝ արդյունաբերության մեջ, դժբախտաբար, այս տարի առաջընթաց չարձանագրվեց, ինչը պայմանավորված էր այս ոլորտի առաջատար ճյուղի՝ ադամանդագործության եւ ոսկերչության արտադրանքի ծավալների նվազմամբ: Միջազգային շուկայում այս արտադրանքի նկատմամբ պահանջարկի նվազումն իր բացասական ազդեցությունը թողեց հայաստանյան ձեռնարկությունների վրա: Սակայն ակնկալվում է, որ եկող տարի այստեղ աճ կունենանք, որը շաղկապվում է «Արմենալի»-ի, ապակյա տարաների նոր ձեռնարկության գործարկմամբ, ինչպես նաեւ «Նաիրիտի» եւ Վանաձոր քիմիական համալիրի վերագործարկման հավանականությամբ:

Ռազմավարական նշանակություն ունեցող էներգետիկայի ոլորտում անցյալ տարի ավարտին մոտեցավ Իրան-Հայաստան գազամուղի շինարարությունը եւ այս տարի Հայաստանն արդեն գազ կստանա այս գազամուղով: Հաջորդը Հրազդանի ՋԷԿ-ը գազի սակագնի չբարձրացնելու դիմաց ռուսական «Գազպրոմին» հանձնելն էր: Այս գործարքը նույնպես տարաբնույթ մեկնաբանությունների տեղիք տվեց՝ բացարձակ դրականից մինչեւ բացարձակ բացասական: Եթե առանց քաղաքականացնելու փորձենք դիտարկել գործարքը, ապա կարելի է ասել, որ այն, ինչ նախատեսված է իրականացնել ռամածային կնքված համաձայնագրի, (ՋԷԿ-ի արդիականացում, արտադրված էներգիայի աեսահանում), անշուշտ շահավետ է Հայաստանի համար: Խնդիրն այն է, թե արդյո՞ք ամեն ինչ այնպես է, ինչպես մատուցում են մեզ կառավարության ներկայացուցիչները եւ իրականում ամեն ինչ հենց այդպե՞ս պետք է լինի:

«Արմենտելի» նոր սեփականատերը հրաժարվեց մենաշնորհներից

Ամենից հիշարժան փոփոխությունների տարին 2006 թ.-ը եղավ տրանսպորտի եւ կապի համար: Տարեվերջին «Հայփոստը» հանձնվեց հոլանդական ընկերության կառավարմանը, որի իրական տերերը, սակայն, շրջանառվող լուրերի համաձայն, Հայաստանի ազդեցիկ ղեկավարներից են: Ինչպես նաեւ որոշում ընդունվեց «Հայկական երկաթուղին» կառավարման հանձնելու համար միջազգային մրցույթ հայտարարել:

Սակայն միանշանակ է, որ այս ոլորտի, գուցե նաեւ ամբողջ տնտեսության համար, անցյալ տարվա ամենակարեւոր իրադարձությունը հեռահաղորդակցության ոլորտի մենաշնորհատեր ընկերության՝ «Արմենտելի» վաճառքն էր: Այդ նպատակով ընկերության սեփականատեր հունական ՕՏԵ ընկերության հայտարարած մրցույթի հաղթող ճանաչվեց ռուսական ճանաչված «Վիմպելկոմ» ընկերությունը: Այն առավել հայտնի է իր «Բիլայն» ապրանքանիշով: Հարկ է ընդգծել, որ այս գործարքում կարեւորը ոչ այնքան «Արմենտելի» վաճառքն էր, որքան նոր ընկերության սկզբունքային դիրքորոշումը՝ հրաժարվել «Արմենտելի» բոլոր մենաշնորհներից, որն իրավաբանորեն արդեն կյանքի է կոչվել երկու ծառայությունների առումով՝ միջազգային ելք (ինտերնետի մատակարարում) եւ միջազգային ձայնային հեռախոսակապ:

«Արմենտելի» հրաժարումը մենաշնորհներից եւ մրցակցության սկզբունքի ներդրումը նոր խթան կհանդիսանա Հայաստանում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման համար: Մինչ այժմ այդ զարգացումը խոչընդոտող հիմնական գործոնը համարվում էր հենց այդ մենաշնորհը:

Սրանք այն հիշարժան իրադարձություններն էին, որոնք տեղի ունեցան անցյալ տարի մեր երկրի տնտեսական կյանքում, բայց ինչպես նշեցինք, անցյալ տարի եւս մեր տնտեսությունը չազատվեց ավանդական դարձած հիվանդություններից:

Ասվերի մեծ ծավալներ, մենաշնորհներ եւ հակամրցակցային համաձայնություններ

Ստվերային տնտեսության ծավալները նվազեցին շատ չնչին չափով: Այդ ցուցանիշը բնութագրող համախառն ներքին արդյունք-հարկեր ցուցանիշը տարեկան արդյունքներով ակնկալվում է, որ կլինի 15 տոկոս: Նախորդ տարվա 14,1 տոկոսի համեմատ, դա որոշակի առաջընթաց է: Սակայն 15 տոկոսն անգամ ԱՊՀ երկրների շարքում շատ ցածր ցուցանիշ է: Այդ երկրներից Հայաստանից ավելի վատ ցուցանիշ ունի միայն Ադրբեջանը: Այս՝ 2007 թ.-ին նախատեսված են հարկային ոլորտում օրենսդրական մի շարք փոփոխություններ, որոնք պետք է ավելացնեն հարկային մուտքերը: Որքա՞ն դրանք արդյունավետ կլինեն, կարող ենք դատել տարեվերջին: Սակայն, որ հարկային եկամուտների ավելացման եւ ստվերի դեմ լուրջ պայքարելու անհրաժեշտությունը վաղուց է հասունացել, անկասկած է:

Հայաստանի տնտեսության մյուս ախտերը մենաշնորհների առատությունը, դրանց չարաշահումը եւ հակամրցակցային համաձայնություններն են: Հատկապես դրամի արժեւորումը առավել ակնհայտ դարձրեց այդ երեւույթների առկայությունը: Ներմուծվող եւ տեղական արտադրության ապրանքների գները ազգային արժույթի արժեւորման պարագայում նվազելու փոխարեն էապես աճեցին եւ իշխանություններն ի վերջո ստիպված եղան խոստովանել մենաշնորհների եւ հակամրցակցային համաձայնությունների գոյությունը: Անգամ որոշակի քայլեր ձեռնարկվեցին գների չհիմնավորված բարձրացման դեմ, բայց դժվար է հավատալ, որ դրանք երկարաժամկետ կլինեն ու արդյունքներ կտան: Մինչդեռ հավասար մրցակցային դաշտ եւ շուկայական գնագոյացում ապահովելը կառավարության տնտեսական քաղաքականության առաջնահերթությունը պետք է լինի:

Հայտնագործվել է պատվաստանյութ կանանց ճակատագրական հիվանդության դեմ

«Ընդամենը վերջերս գործողության իրավունք ստացած պատվաստանյութը կարող է օգնել վերացնելու մարդասպան հիվանդությունը: Մարդու պապիլոմավիրուսի դեմ (HPV) նոր պատվաստանյութի կիրառումը կարող է վճռական նշանակություն ունենալ հատկապես զարգացող երկրների կանանց առողջության համար», հայտարարում է Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը: Մարդու պապիլոմավիրուսի թիվ 16 եւ 18 տիպերը 70 տոկոս դեպքերում արգանդի վզիկի քաղցկեղի առաջացման գլխավոր պատճառն են համարվում: Արգանդի վզիկի քաղցկեղը կանանց մահացությունների շարքում կրծքագեղձի քաղցկեղից հետո երկրորդ տեղն է զբաղեցնում: Միայն 2005 թվականին ավելի քան 250 հազար կին մահացել է քաղցկեղի այս տեսակից:

Համաձայն առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության, ամեն տասը տարի հետո քաղցկեղի այս տեսակից կանանց մահացությունները մոտ 25 տոկոսով աճում են: 2005 թվականին հայտնաբերվել են արգանդի վզիկի քաղցկեղի 500 հազար նոր դեպքեր, ընդ որում՝ 90 տոկոսը՝ զարգացող երկրներում:

Առ այսօր այս ախտի դեմ պայքարի միակ արդյունավետ միջոց են համարվում կանխարգելման միջոցառումները, բայց դրանք չափազանց թանկ ու անմատչելի են նույնիսկ հարուստ երկրների համար:

«Եթե պատվաստանյութը հաջողվի ըստ պատշաճի նպատակին ծառայեցնել, ապա զարգացող երկրների հարյուր հազարավոր կանանց կյանքեր կարելի է փրկել, ասում է Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության գլխավոր տնօրենի օգնական դոկտոր Հովարդ Զուքերը, այն ոչ միայն մահացու քաղցկեղի դեմ, այլեւ կանխարգելիչ եւ հետազոտական ծրագրերի արդյունավետությունը վերահսկելու ժամանակակից ամենազորեղ միջոցն է»: Պատվաստանյութի լայնորեն կիրառումը բացառիկ հնարավորություն է ընձեռում վերահսկելու նաեւ այս կերպով ավանդաբար հսկողությունից դուրս մնացած դեռահասների առողջությունը: Ճակատագրի բերումով այս վիրուսի թիրախը կանայք ու աղջիկներն են, բայց այն սեռական ակտերի ընթացքում հեշտությամբ փոխանցվում է նաեւ դեռահաս տղաներին: Այսինքն, դրա ազդեցությունն անգնահատելի կլինի նաեւ սեռական եւ վերարտադրողական առողջության վերահսկողության տեսանկյունից: Պատվաստանյութը գիտնականները հանձնարարում են նաեւ պապիլոմավիրուսի առաջացրած տարաբնույթ սեռական վարակների դեմ: Նրանք համոզված են, որ պատվաստանյութը կարելի է նշանակել 9 տարեկանից, որպեսզի ի սկզբանե բացառվեն նախաքաղցկեղային փոփոխություններն աղջիկների օրգանիզմում:

«Խնդրի բարդությունը պատվաստանյութի արժեքն է, մենք դեռ չենք կարող ասել, թե այն ինչ կնստի աղքատ երկրների վրա, բայց անժխտելի է, որ այն պետք է արագ կիրառվի այնտեղ: Այս ախտից կանանց մահացությունների 80 տոկոսը արձանագրվում է հենց չքավոր երկրներում: Կառավարությունները պետք է ֆինանսավորման նոր միջոցներ գտնեն պատվաստանյութը շուտափույթ իրենց երկրներ հասցնելու համար: Նրանց օգնելու համար պատվաստանյութի արժեքի եւ արտադրության խելամիտ տարբերակների վերաբերյալ համաձայնություններ պետք է կնքել միջազգային համագործակցության մակարդակի վրա», ասում է դոկտոր Աղեք Փինելը: Ասենք, որ ԱՄՆ-ում ամեն տարի քաղցկեղի այս տեսակի 10 հազար նոր դեպք է հայտնաբերվում, որից 3700-ն ավարտվում է մահվան ելքով: Վաշինգտոնում պատվաստանյութն արդեն կիրառվել է:

Հիշեցնենք, որ Հայաստանում եւս արգանդի վզիկի քաղցկեղը ոչ թե նվազման, այլ աճի տեմպեր է արձանագրում: Ամեն տարի մեզ մոտ արգանդի վզիկի քաղցկեղի 250-260 նոր դեպքեր են հայտնաբերվում: Մեզ մոտ ԱՊՀ երկրների համեմատ հիվանդացության տարածվածության միջին ցուցանիշներ են առկա, բայց բարձր է մահացության ցուցանիշը՝ 9 մարդ 100 հազար բնակչից: Արգանդի վզիկի քաղցկեղի դեմ մեր առողջապահները նույնիսկ ազգային ռազմավարություն են մշակել ու հաստատել, որի համաձայն 3 տարին մեկ կանայք պետք է կանխարգելիչ հետազոտություններ անցնեն: Եթե կինը երկու անգամ բացասական պատասխան ստացավ, համարվում է, որ ապահովագրված է քաղցկեղի այս տեսակով հիվանդանալուց: Բայց ինչպես արդեն հիշատակեցինք, այս հետազոտությունները խիստ ծախսատար են, եւ պարբերաբար նման միջոցառումներ անցկացնելու հնարավորությունը եւս խիստ կասկածելի է: Ինչպես, ի դեպ, նաեւ նորագույն այս հայտնագործության՝ Հայաստանում անհապաղ հայտնվելու հավանականությունը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Ցավազրկող դեղամիջոցների հայտնագործության նոր աղբյուր

Պակիստանի հարավում հետազոտողները 6 երեխա են գտել, ովքեր ցավ ընդհանրապես չեն զգում: Գենետիկական հազվադեպ մի սխալի հետեւանքով ցավի ազդանշանները նրանք չեն ընկալում: Հայտնագործությունը հնարավորություն է ստեղծում նոր դեղամիջոցների ստեղծման համար:

10-ամյա տղան Պակիստանի փողոցային թատրոնի ամենաուշագրավ երեւույթն էր: Նա դանակը խրում էր թեւի մեջ, շիկացած ածխի վրա քայլում: Սա մանկական խաղ էր նրա համար, ծնվել էր հենց այդպես՝ ցավին անծանոթ: 14 տարեկանում տանիքից ընկնելով տղան մահանում է: Քեմբրիջի համալսարանի գենետիկայով զբաղվող Ջեֆֆրի Վուդսի գլխավորած հետազոտողների թիմը «Նեյչր» (Nature) ամսագրում բացահայտում է գաղտնիքը՝ տղան շատ հազվադեպ հանդիպող գենետիկական թերություն ուներ:

Բայց ցավին անհաղորդ այդ պատանին միակը չէր: Պակիստանի հյուսիսում գիտնականները 6 նոր երեխա են գտնում՝ 4-14 տարեկան տղա եւ աղջիկ, որոնք ազգակցական կապ ունեցող 3 ընտանիքից են: Երեխաներից եւ ոչ մեկն իր կյանքում մարմնի եւ ոչ մի հատվածում ցավ չի զգացել: Երեխաները միանգամայն առողջ գրգիռներ ունեն, նրանք շոշափում են, զգում տաքն ու սառը, մարմնին դիպումն ու խուտուտը, միայն ցավի զգացողությանն են անտեղյակ:

Ցավը կենսական կարեւորագույն այն մեխանիզմն է, որն օրգանիզմին զգուշացնում է հնարավոր վտանգների մասին, գրում է գերմանական «Դի վելթը»՝ մեկնաբանելով բրիտանական հանդեսի նշանակալից հրապարակումը: Երեխաները մորից մեկական եւ հորից մեկական գենետիկ սխալ պատճեն են ժառանգել: Սա այն հազվադեպ մուտացիայի ժամանակ կարող է պատահել, երբ ամուսնական կապն ազգականների միջեւ է եղել (Պակիստանի դեպքում այդպես է եղել): Գենետիկական քննությունը պարզել է, որ երկու պատճենների սխալի դեպքում է սա հնարավոր եւ կոչվում է ճնշված (ռեցեսիվ) ժառանգական հիվանդություն:

Ցավի հետազոտությամբ զբաղվող Լոնդոնի գիտնականներից Ջոն Վուդը խանդավառ է հատկապես, որ հայտնագործությունը մեծ հնարավորություն է ստեղծում դեղագործության համար: Ստեղծել ցավը մեղմող, ցավազրկող այնպիսի դեղամիջոց, որը զերծ կլինի մնացած օրգանների վրա վնասակար ազդեցություն թողնելուց: Հայտնագործությունն այնքան նշանակալից է, որ կարող է հավակնել Նոբելյան մրցանակի:

Ա. ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

Հորդ անձրեւներից եւ ցրտից տասնյակ զոհեր Բրազիլիայում եւ Հնդկաստանում

Արդեն մեկ շաբաթ Բրազիլիայի հարավ-արեւելքում տեղացող հորդ անձրեւների հետեւանքով 50 մարդ է զոհվել: Արտակարգ դրություն է հայտարարված Ռիո դե Ժանեյրոյի նահանգում, որտեղ զոհերի թիվն առավել մեծ է: Քաղաքների աղքատ շրջաններում փլուզվել են բազմաթիվ խարխուլ տներ, մարդկանց թողնելով փլատակներում:

Երկրի հարավարեւելյան 4 նահանգներում օթեւանից զրկվել է մոտ 2000 մարդ: Տարհանվել են 13 հազար անձինք: Օդերեւութաբանների կանխատեսումների համաձայն, հորդառատ անձրեւների պատճառ դարձած սառն օդը Բրազիլիայի հարավ-արեւելքում կմնա մինչեւ շաբաթավերջ:

Անսովոր ցուրտ եղանակ է նաեւ Հնդկաստանի մայրաքաղաքում, որտեղ երեկ գիշեր եղել է գրեթե զրո աստիճան, իսկ ցերեկը մոտ 2,5 աստիճան էր: ՌԻԱ գործակալությունը նշում է, որ ընթացիկ ձմեռը Հնդկաստանում շուտ է սկսվել եւ ամենացուրտն է վերջին 50 տարում: Հիմալայան Պրադեշի, Ութարանչալի եւ Կաշմիրի լեռնային շրջաններում առատ ձյուն է տեղացել: Երկրի հյուսիսում, հյուսիս-արեւմուտքում եւ հյուսիս-արեւելքում անսովոր ցածր ջերմաստիճաններ են:

Վերջին մեկ շաբաթվա ընթացքում ցրտահարությունից 80 մարդ է մահացել: Հյուսիսարեւմտյան որոշ շրջաններում ընդհատված են դպրոցական պարապմունքները:

Պ. Ք.

ՄԻՆՍԿ-ՄՈՍԿՎԱ ԼԱՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Լուկաշենկո. «Անկախությունը գազով չի վաճառվում»

Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն իր ժողովրդին խոստացել է թույլ չտալ գազային եւ նավթային ահաբեկումներ: Նրա խոսքերով, «ինքնիշխանությունն ու անկախությունը չեն վաճառվում բնական գազի եւ նավթի մատակարարումների դիմաց»:

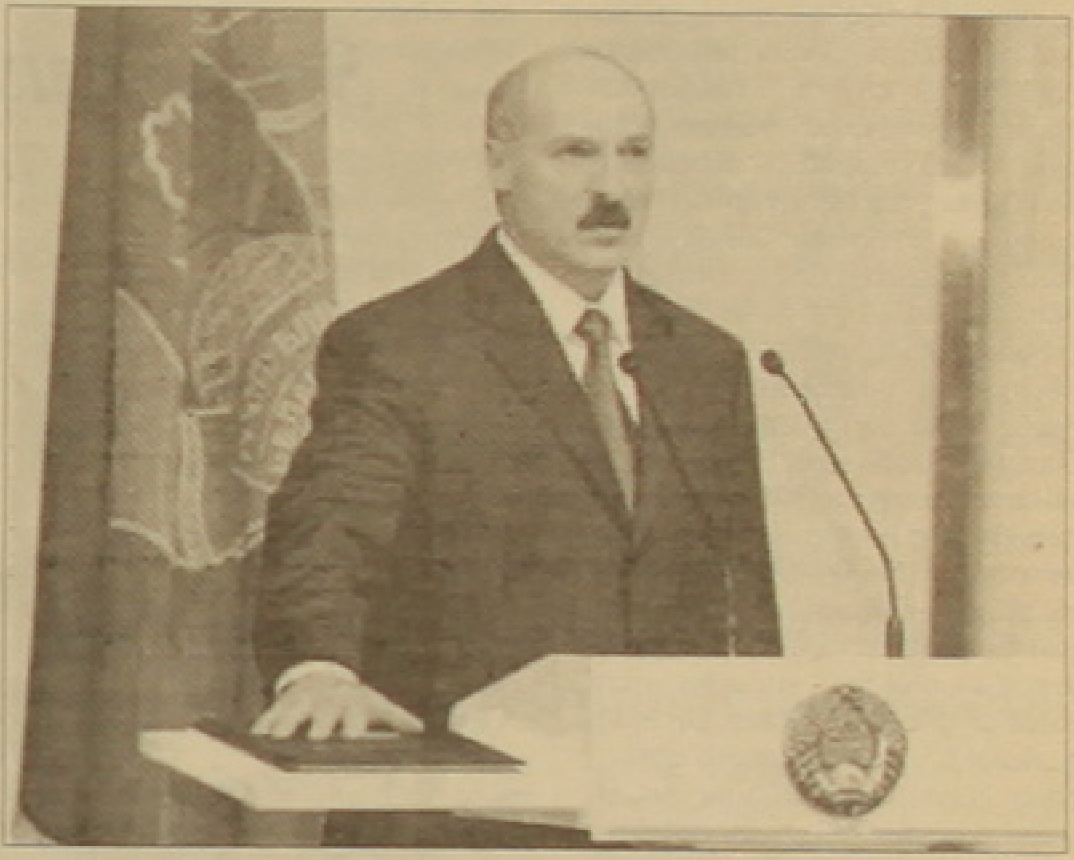

Ինտերֆաքս գործակալությունը մեջբերում է Լուկաշենկոյի այն խոսքերը, թե Բելառուսը «կդիմանա բոլոր ճնշումներին եւ թույլ չի տա իրեն ձեռք առնել»: Ըստ նախագահի, ժողովուրդը կկարողանա ինքնուրույն լուծել իր խնդիրները:

Հունվարի 1-ից Ռուսաստանը Բելառուս առաքվող բնական գազի 1000 խմ-ի գինը բարձրացրել է 100 դոլարի: Համաձայնագիրն ստորագրվեց հենց տարեմուտի գիշերը, հանրապետության գազամատակարարումը դադարեցնելու «Գազպրոմի» սպառնալիքից հետո:

Ի պատասխան՝ Մինսկը հունվարի 1-ից մաքսատուրք սահմանեց Բելառուսով անցնող տարանցիկ նավթամուղի նավթի վրա: ՌԴ տնտեսական զարգացման եւ առեւտրի նախարարությունը Մինսկից պահանջում է անհապաղ չեղյալ հայտարարել նավթի տարանցման վրա սահմանված մաքսատուրքը:

Բելառուսը տարանցիկ նավթի յուրաքանչյուր տոննայի դիմաց ռուսական «Տրանսնեֆտ» ընկերությունից պահանջում է 45 դոլար: Բացի դրանից, ընկերության նախագահ Սեմյոն Վայնշտեյնին հունվարի 6-ից կանչել են բելառուսական դատարան: Գոմելի մաքսատունը պնդում է, թե ռուսական ընկերությունն ապօրինաբար, այսինքն՝ առանց հայտարարագրման, Բելառուս է մտցրել ապրանք, տվյալ դեպքում՝ նավթ:

Հուսեյնի երկու զինակիցներ կախաղան կհանվեն այս շաբաթ

Իրաքի կառավարության պաշտոնական ներկայացուցիչ Ալի ադ Դաբաղը հայտարարել է, որ Սադդամ Հուսեյնի զինակիցներից երկուսը՝ Բարզան աթ Տիկրիթին եւ Ավադ ալ Բանդարը, կախաղան կհանվեն ընթացիկ շաբաթ: BBC-ին տված հարցազրույցում Դաբաղն ասել է, որ մահավճիռներն ստորագրել է վարչապետ Նուրի ալ Մալիքին, ուստի «հետադարձ ուղի չկա»:

Իրաքի նախկին բռնապետ Սադդամ Հուսեյնի նկատմամբ 2006 թ. նոյեմբերին կայացված մահավճիռն ի կատար ածվեց դեկտեմբերի 30-ի վաղ առավոտյան. նրան կախեցին Բաղդադի հրապարակներից մեկում:

Ինչ վերաբերում է երկու զինակիցներին, Բարզան աթ Տիկրիթին Հուսեյնի խորթ եղբայրն է, Իրաքի հետախուզության նախկին պետը, իսկ Ավադ ալ Բանդարը հեղափոխական տրիբունալի նախկին նախագահն է: Նախապես որոշված էր նրանց եւս մահապատժի ենթարկել դեկտեմբերի 30-ին, բայց մահապատիժը հետաձգվեց մինչեւ զոհաբերության մահմեդական տոնի ավարտը:

ՄԱԿ-ը, ինչպես նաեւ եվրոպական իրավապաշտպանական կազմակերպություններն Իրաքի ղեկավարությանը քանիցս կոչ են արել վերջ դնել մահապատիժներին: Սակայն Բաղդադում չեն անսում այդ կոչերին: Վարչապետի խորհրդական Մարիամ աթ Ռայիսը կիրակի օրը հայտարարեց, թե աթ Տիկրիթիի եւ ալ Բանդարի մահապատիժները չեղյալ հայտարարելու կամ հետաձգելու կոչերի նպատակն է «թուլացնել իրաքյան արդարադատության համակարգը»:

Պ. Ք.

Մարոկկոյում դատում են «իսլամը զրպարտած» լրագրողների

Երեկ Մարոկկոյում սկսվել է երկու լրագրողների դատավարությունը, որոնք ամբաստանվում են իսլամի զրպարտման եւ բարոյական ոտնահարման մեջ:

Խոսքը «Նիշան» հանդեսի գլխավոր խմբագրի եւ հոդվածագիրներից մեկի մասին է: Նա գրել էր կրոնին, սեքսին եւ քաղաքականությանն առնչվող անեկդոտների մասին:

Եթե լրագրողները մեղավոր ճանաչվեն, ապա կարող են դատապարտվել մինչեւ 5 տարվա բանտարկության խոշոր տուգանքի: Ֆրանսպրեսը նշում է, որ երկրում քանիցս կոչեր են հնչել մահապատժի ենթարկելու նրանց, ովքեր մեղսակից են հիշյալ հոդվածի հրապարակմանը:

Հոդվածագիրները պնդում են, որ իրենք նպատակ չեն ունեցել ծաղրել կրոնը, այլ պարզապես փորձել են պարզել, թե ինչպես կարելի է հասկանալ Մարոկկոյում տարածված անեկդոտները:

Իրավապաշտպանական շատ կազմակերպություններ դատավարությունը լուրջ հարված են համարում մամուլի ազատությանը: Ամբաստանյալ լրագրողներին ակտիվորեն պաշտպանում է «Թղթակիցներ առանց սահմանների» կազմակերպությունը, որն զբաղվում է ողջ աշխարհում լրագրողների իրավունքների պաշտպանությամբ:

Մարոկկոյի իշխանությունները հակակրոնական ելույթները համարում են անչափ լուրջ իրավախախտում:

Պ. Ք.

Տոնական հեռուստաեթերի լավն ու վատը

Դրական միտումներ դեռեւս թերի դաշտում

Նախատոնական, ամանորյա եւ հետամանորյա օրերին մեր ընտանիքների ուղեկիցը՝ հեռուստացույցը նույնպես հայտնվել էր խառնաշփոթ իրավիճակում: Դեռ մեկ ամիս առաջ մեր տեղական մոտ 20 հեռուստաընկերությունները թոհուբոհի մեջ էին՝ օրական միջինը գրեթե 16 եթերաժամի ընթացքում տարբերաբար գովազդելով իրենց ընկերության տոնական ծրագրերը, որոնք, ինչպես ասում էին, արժե դիտել: Նույնիսկ հեռուստադիտողներիս համար թվացյալ դժվարություն էր ստեղծվում, թե ինչպես, երբ եւ որը դիտել: Ինչու թվացյալ, որովհետեւ նույնիսկ տոնական ծրագրերի այդ առատության մեջ իրականում խնդիրների կարելի էր հանդիպել ոչ այնքան լավերի մեջ ընտրություն կատարելու դժվարության, որքան այդ ընտրությունը չունենալու պատճառով: Այնպես որ, եթե հեռուստադիտողներս գովազդների շռնդալից հոսքից հետո սկսեցինք մտածել, որ Ամանորի գիշերը դիտելու որեւէ բան հաստատ կգտնվի, ապա քիչ չէին նաեւ վահանակով հեռուստաալիքների «վրայով անհամաս անցնելու» պահերը: Մի հանգամանք եւս. եթե Ամանորի գիշերը բոլոր հեռուստաալիքներով տոնական-երաժշտական հաղորդումներ էին, ապա մինչ ժամը 12-ը ցուցադրված հաղորդումներն այնքան էլ ուշագրավ չէին եւ ցուցադրվում էին հիմնականում հեռուստաընկերությունների նախորդ տարիների պատրաստած տոնական հաղորդումներն ու տեսաֆիլմերը: Իսկ հեռուստաընկերությունների հիմնական հաղորդումներն ու ծրագրերը եթերում էին իրենց բնական ձեւով՝ միայն թե տոնական մթնոլորտի, բարի մաղթանքների, տոնածառերի, խաղալիքների ու զարդարանքի հավելումով:

Մի բան, սակայն, բնորոշ էր գրեթե բոլոր հեռուստաընկերություններին՝ տարեմուտի գիշերվա համար բոլորն էլ պատրաստել էին տոնական հաղորդումներ: Համայն հայության հեռուստաընկերության՝ «Հ1»-ի հիմնական ծրագիրը ամանորյա հանդեսն էր՝ երգիչ-երգչուհիների մասնակցությամբ: Այստեղ նշենք մի շատ ցավալի հանգամանք. գրեթե բոլոր հեռուստաընկերությունների տոնական հաղորդումների մասնակիցները հիմնականում նույն դեմքերն էին, նույն երգիչ-երգչուհիները, կարճ ասած՝ ոչ հետաքրքրական իրավիճակ: Երբեմն մտածում ես, որ երգեր լսելու համար կարելի է հեռուստացույցն անջատել եւ

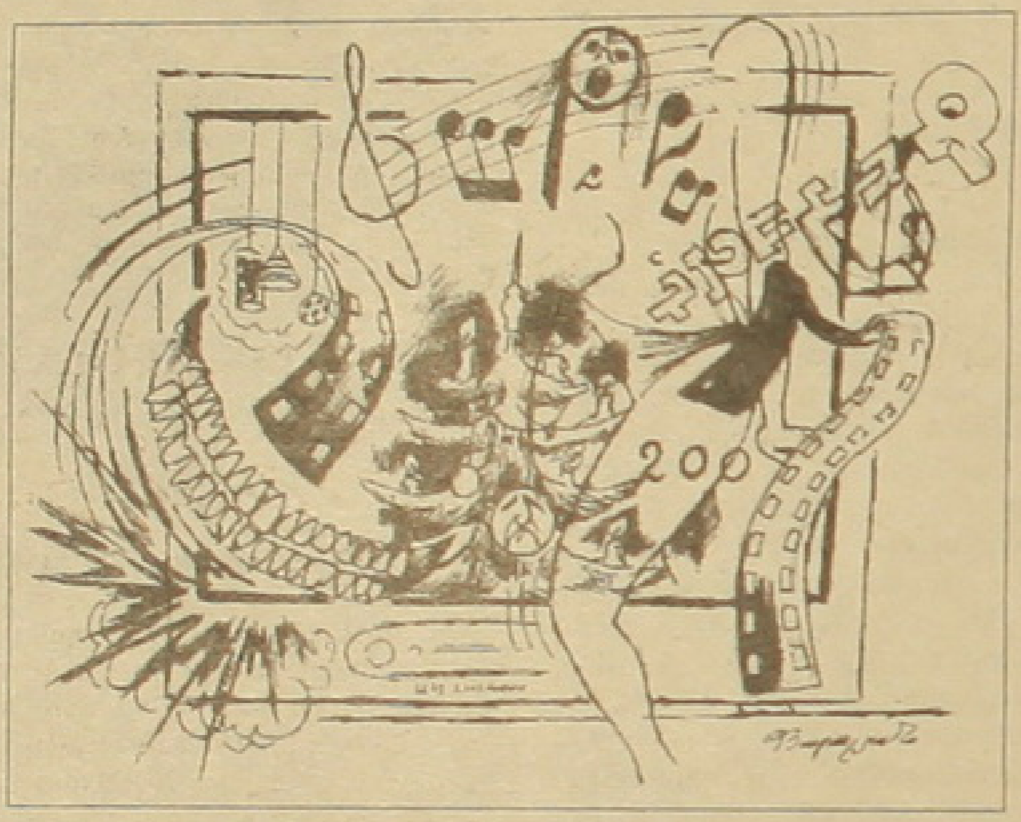

երաժշտական կենտրոն միացնել: «Հ1»-ում երաժշտական մթնոլորտի շարունակությունը հումորն էր՝ «Աշոտ Ղազարյանը ֆեյք է անում» հաղորդմամբ: «Ամանորյա կարաոկե»-ով հեռուստադիտողներին ներկայացավ Հանրային երկրորդ հեռուստաընկերությունը, որի հաղորդումների ցանցում ամենաուշագրավ հաղորդաշարը «Էլի մի ձայնն» էր: Երաժշտական, երիտասարդական, հումորային եւ տեսահոլովակային «Նոր ալիք» հեռուստաալիքից կարելի է առանձնացնել «Ակումբ 32 ատամ» նախագիծը, որը ստեղծվել է վերջերս: Իհարկե դժվար է հաճախ բարձրորակ հումոր ներկայացնել, բայց այս նախագիծն ուշագրավ է, համարձակ ու նոր իր ձեւով, բովանդակությամբ եւ սկզբունքով՝ ծանակում եւ ներկայացնում են միայն այն մարդկանց ծիծաղելի կամ ուշադրության արժանի կողմերը, ովքեր ներկա են հաղորդմանը: Բացի այդ, հաղորդմանը մասնակցում են բավական շնորհալի տղաներ:

Առանձին-առանձին յուրաքանչյուրին չանդրադառնալու համար՝ հատկապես որ առանձնահատուկ բաներ շատ չկային, նշենք, որ տարեմուտի գիշերը բոլոր հեռուստաընկերությունների եթերները ողողված էին երաժշտական հաղորդումներով, որոնցում, ինչպես արդեն նշեցինք, հիմնականում նույն դեմքերն էին: Տարբերվեց միայն «Շանթ» հեռուստաընկերությունը, որը տարեմուտի գիշերը ցուցադրեց Համաշխարհային երաժշտական (World Music Award) եւ Ամերիկյան Գրեմմի երաժշտական (American Grammy Music Award) մրցանակաբաշխությունները: Չմոռանանք նաեւ ռուսական հեռուստաընկերություններին, որոնք, ինչպես միշտ, իրենց ոճի մեջ էին՝ հետաքրքրական հաղորդումներով, ֆիլմերով եւ մուլտֆիլմերով: Էլ չասենք, որ երբեք չես զղջա, եթե տարեմուտի գիշերն անցկացնես «ОРТ»-ի ավանդական «Երկնագույն օգնյոկի» հետ:

Ձնառատ տոնական հեռուստաեթերի բացասական եւ ձանձրալի կողմերին, չի կարելի չխոսել նաեւ դրական երեւույթների մասին: Ֆիլմերի բավական հաջող ընտրանիով եւ տարբերական ցուցադրմամբ (հունվարի 1-13-ը) աչքի ընկան «Հ1» եւ «Արմենիա» հեռուստաընկերությունները: Թեեւ «Հ1»-ի ֆիլմերի թարգմանությունների մասին դեռ շատ դիտարկումներ կարելի է անել, բայց այնուամենայնիվ տոնական ֆիլմերը բավական լավն էին: Հանրայինի տոնական հաղորդումների շարքում որպես լավագույն եւ ցուցադրման արժանի ծրագրեր պետք է առանձնացնել «Երգում է 70-ականների Երեւանը» եւ 2002 թ. նկարահանված «Ծիծաղի տուն» հաղորդումները: Առաջինի ցուցադրումն իսկական ցնծություն էր ոչ միայն ավագ սերնդի, այլեւ երիտասարդներիս համար, քանի որ հնարավորություն տվեց վայելելու 70-ականների Երեւանի աստղաբույլին: Իսկ Ծիծաղի տանը հավաքված ավագ սերնդի հեռուստառադիոհաղորդավարների հետաքրքրաշարժ պատմությունները ստեղծել էին մի բարի մթնոլորտ՝ միեւնույն ժամանակ ընդգծելով հեռուստատեսության ստեղծման առաջին շրջանի բացառիկ ուրվագիծը: Շատ լավ գաղափար էր նաեւ Հանրային հեռուստաընկերության «Արեւմտյան Հայաստան. Կորուսյալ հայրենիք» տեսաֆիլմի նախաձեռնությունը: Հանրայինին վայել այս նախագիծն իսկապես որ արտասովոր եւ կարեւոր էր, միայն թե տեքստը չափից ավելի հուզական շեշտադրումներ ուներ՝ կարծես թե ինչ-որ մեկին ուզում էր համոզել, թե ցուցադրվողը մեր պատմական հայրենիքն է: Փոխարենը կարելի է ձայ[illegible]արը ավելի խտացնել տասնու[illegible], որն ինքնին ավելի խոսուն կլիներ: Մի դիտարկում եւս, որը շատ հեռուստաընկերությունների աշխատելաոճին է բնորոշ: Հեռուստատեսության անոնսներ, գովազդներ կարդացող անձը, կամ, ինչպես ասում են հեռուստատեսության ձայնը, չպետք է կարդա ամեն բան: Բացի այն, որ հեռուստադիտողի ականջը սովոր է գովազդների ծանոթ ձայնով գովազդ լսելուն, թուլանում է նաեւ տեսաշարի ազդեցությունը:

Ցավալիորեն վերջին տարիներին անհետացել է մի լավ ավանդույթ՝ տոնական օրերին հին հայկական ֆիլմերը ցուցադրելու սովորույթը: Ավելի ճիշտ ոչ թե անհետացել է, այլ բավական նվազել է: Այս տարի՝ հունվարի 1-ից սկսած, հին հայկական ֆիլմերը դիտելու հաճույքը հեռուստադիտողներին պարգեւեց «Արմեն-Ակոբ» հեռուստաընկերությունը՝ «Մեր կինոն» հաղորդման շարքում ներկայացնելով հայկական կինոյի լավագույն նմուշներից՝ «Ոսկե ցլիկը», «01-99»-ը, «Տերն ու ծառան», «Տժվժիկը» եւ այլն:

Բոլոր հեռուստաընկերությունների հաղորդումներին անհնար է անդրադառնալ, բայց ընդհանուր պատկերն այսպիսին էր: Տարեցտարի որակական բարելավումներ իհարկե նկատվում են, բայց դեռ բավական հեռու ենք կարգին եւ որակով հեռուստաարտադրանք պատրաստելուց:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Նոր երկիր՝ նոր ձայներ

Քյոլնի «Սիլվա Կապուտիկյան» հայ կանանց մշակութային միության հրավերին, ցավոք, մեծ բազմություն չէր արձագանքել, բայց սա այն դեպքն է, որի համար երեւի տեղին է ասել՝ սակավ են ընտրյալները: Դեկտեմբերի 3-ին Ագնեսսզալում հնչած համերգի տպավորությունը դեռ կենդանի է՝ իր կատարողական վարպետությամբ, հուզալի ծրագրով ու արտիստականությամբ: Դաշնամուրի մոտ Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայում դասավանդող Լուիզա Պողոսյանն է, սաքսոֆոն նվագում է նրա որդին՝ 15-ամյա Հայրապետ Առաքելյանը, ով 2005-ից, չնայած փոքր տարիքին, Քյոլնի երաժշտական բարձրագույն դպրոցի ուսանող է, սովորում է պրոֆ. Դանիել Գոթիեի դասարանում (միջազգային մրցույթներում հաղթանակած Կորյուն Ասատրյանն էլ սովորում է նույն ուսուցչի մոտ): Ֆրանսիայում ունեցած ելույթներից մեկի ժամանակ 2002-ին Երեւանի Սպենդիարյանի անվան երաժշտական դպրոցի սանին (պրոֆ. Ալեքսանդր Մանուկյանի դասարան) հայտնաբերում է կանադացի Դանիել Գոթիեն ու առաջարկում իր մոտ վարպետության դասերի հաճախել: Այս համագործակցությունն է, որ Հայրապետին կողմնորոշել է ուսումնառությունը շարունակել հենց Քյոլնի դպրոցում:

1991-ին ծնված Հայրապետը աշխարհի տարբեր անկյուններում ունեցած իր ելույթներով, միջազգային մրցույթներին մասնակցությամբ ու հաղթանակներով մի քանի անգամ «երկարեցրել» է իր 15-ամյա կենսագրության ոչ միայն վերընթացը (սրա մասին դեռ առիթ կլինի մանրամասն տեղեկացնելու) այլեւ տարիքը՝ լուրջ ու հասուն տպավորություն, որն իր արտահայտությունն է գտնում արտաքինի ու կատարման մեջ:

Մեր հնադարյան երկրի մշակութային այցեքարտերն ավելանում են, ավելի ճշգրիտ՝ նոր երկիր՝ նոր անուններ՝ նոր ձայներ: Հայաստանի անկախ հանրապետության հասակակիցը հենց այդ ձայնն է, եւ կարծում եմ պատահական չէ, որ նա հենց փողային գործիքն է ընտրել:

Ագնեսսզալի համերգային ծրագիրը՝ հագեցած Վագների «Ադաջոյով», Դեմերսսեմանի «Ֆանտազիայով», Գերշվինի «Կապույտ ռապսոդիայով», Բոռնեի «Կարմենի ֆանտազիայով», Պիացոլլայի տանգոներով նման էր դելիկատեսի, որի համտեսը, համոզված եմ, դեռ շատերն են վայելելու:

ՌՈՒԶԱՆ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ,
Քյոլն

Հայ երգարվեստը կդասավանդվի նաեւ Կիեւի հայկական համայնքում

Սփյուռքի մեր հայրենակիցներին եւ հատկապես երիտասարդներին հայկական մշակույթի մեջ ներգրավելու նպատակով Կիեւում բացվեց Հայ երգարվեստի թատրոն-ստուդիա:

Երկու ամիս առաջ ժողովրդական երգիչ Արսեն Գրիգորյանը Կիեւի հայկական համայնքի գործադիր տնօրեն Վահե Ստեփանյանի կողմից առաջարկ է ստանում Կիեւում բացել Հայ երգարվեստի թատրոն-ստուդիա: Գիտակցելով այն հանգամանքը, թե ինչքան մեծ է սփյուռքահայության ցանկությունը շփվել հայրենիքի հետ, կրթվել, տիրապետել հայոց լեզվին, ծանոթանալ հայկական մշակույթին Արսենը մեծ սիրով է համաձայնում: «Երեւույթը շատ կարեւոր է, որովհետեւ գիտենք ինչքան հզորություն ունի հայ երգը հատկապես սփյուռքում: Հայ երգը հայերիս համար նաեւ դաստիարակչական նշանակություն ունի: Մեր երգի շտեմարանում մեծ տեղ են գրավում պատմողական երգերը՝ հատկապես հայրենասիրական: Դա շատ կարեւոր է հայ սփյուռքի համար», ասում է Արսեն Գրիգորյանը:

Ստանալով առաջարկը մշակվեց մի ծրագիր, ըստ որի պետք է ճիշտ քայլեր աշխատանքները թատրոն-ստուդիան բացելու համար: Սկզբից այդ ամենը պետք է գովազդվեր: Արսենը սկսեց աշխատել Երեւանում, տեղեկությունը հեռարձակվեց Հանրային հեռուստատեսությամբ: Միաժամանակ գովազդային աշխատանքներ էին տարվում Կիեւի հայկական համայնքի ներկայացուցիչների ջանքերով: Այս ամենին հաջորդեցին մրցույթի նախապատրաստական աշխատանքները:

Հայ երգի թատրոն-ստուդիայում մինչեւ 30 տարեկան երիտասարդները պետք է սովորեն հայոց լեզու եւ գրականություն, ժողովրդական երգ, հայ հոգեւոր երաժշտություն, երգի պատմություն եւ այլն: Արսենի առաջարկով ստուդիայում ընդգրկվեց նաեւ էստրադային երգը: «Քանի որ ես բարձր եմ գնահատում Լեյլա Սարիբեկյանի երգարվեստն ու մարդկային որակը՝ դիմեցի նրան: Նա էլ մեծ սիրով համաձայնեց մեզ օգնել», ասում է Արսենը:

Նրանք երկուսով Կիեւ մեկնեցին դեկտեմբերի 7-ին: Երկու օր անց, նախքան մրցույթը, Լեյլա Սարիբեկյանն ու Արսեն Գրիգորյանը բարեգործական, անվճար համերգ կազմակերպեցին «Украинский дом» համերգասրահի դահլիճում: «Ժողովուրդը մեծ բավականություն ստացավ: Մեկն արտասվում էր, մյուսը՝ հրճվում: Մենք էլ մեզ շատ լավ էինք զգում: Մեր եռագույնը բարձրացրած երգում էինք ու պարում: Շատ լավ անցավ», ասում է Արսեն Գրիգորյանը:

Ուկրաինայում ապրող տասնյակ հազարավոր հայերից, Հայ երգի թատրոն-ստուդիա ընդունվելու դիմում են ներկայացրել ընդամենը 13 երիտասարդ: Ինչո՞վ է դա բացատրվում, միգուցե գովազդը լավ չի՞ արվել: «Հավանաբար այո, քանի որ գովազդը պետք էր կատարվել: Կիեւում գործում է մեկ հայկական թերթ, կարծում եմ, դժվար չպետք է լիներ կամ միգուցե պատճառը փորձի պակասն էր», պատասխանում է Արսենը:

Սկզբում պատրաստի պայման էր որոշված, որ մրցույթի ժամանակ մասնակիցները անպայման պետք է հայկական ստեղծագործություն կատարեն: Սակայն ժյուրին մտափոխվեց եւ ոչ միայն այս հարցում: Դեկտեմբերի 12-ին երիտասարդների միջեւ մրցակցություն տեղի չունեցավ: Բոլորն էլ ընդունվեցին Հայ երգի թատրոն-ստուդիա, որտեղ կսովորեն 3 տարի եւ անվճար: Դասերը սկսվելու են 2007 թվականի փետրվարից: Ժյուրիի անդամներն էին Ուկրաինայում հայտնի ջազմեն Անատոլի Ալեքսանյանը, երաժիշտ Օլգա Սիմոնովան, Լեյլա Սարիբեկյանն ու Արսեն Գրիգորյանը, իսկ ժյուրիի պատվավոր նախագահն էր պրոֆեսոր Սերգեյ Մացոյանը: «Շատ անհատականություններ հայտնաբերվեցին: Տաղանդավոր երիտասարդները մեծ տպավորություն են թողել վրաս: Օրինակ, մի տղա, որ հիանալի գործիքային աշխատանք ներկայացրեց, ջրահարսի նման դեղին եւ երկար մազերով մի ութամյա աղջիկ, շատ լավ կատարեց իր ընտրած հայկական երգը եւ մեծ տպավորություն թողեց ոչ միայն իմ, այլեւ ժյուրիի մյուս անդամների վրա», ասում է Լեյլա Սարիբեկյանը:

Արսեն Գրիգորյանի խոսքերով երիտասարդներից մի քանիսը ընդունվել են պայմանական, քանի որ նրանք դեռ որոշակի աշխատանք ունեն անելու, որպեսզի հասնեն մյուսներին: «Պարզապես նրանց հետ պետք է լավ եւ բանիմաց մասնագետներ աշխատեն: Իմ առաջարկով թատրոն-ստուդիայում կդասավանդեն ոչ միայն Ուկրաինայի պրոֆեսիոնալ մասնագետները, այլ նաեւ Հայաստանի: Նպատակ ունեմ այնտեղի հայ երիտասարդներին ներգրավել հայաստանյան մշակութային կյանքի մեջ, կիսակորած հայերին բերել հայկական միջավայր, որ ճանաչեն եւ գիտակցեն, որ պատիվ ունեն լինելու հայ ազգի, մեծ ազգի ժառանգորդը», ասում է Արսենը:

«Հայկական երգը հավաքական ուժ ունի, այն կարողանում է իր շուրջը համախմբել աշխարհի տարբեր կետերում ապրող հայերին, կրթել եւ դաստիարակել նրանց հայրենասիրական ոգով: Այս ամենը մեզ հեշտ չհաջողվեց, դժվարություններ եղան, բայց հաղթահարեցինք, քանի որ նպատակ ունենք համախմբվելու, պահպանելու մերը՝ հայկականը», ասում է Լեյլա Սարիբեկյանը:

Փայլուն երիտասարդներին, ինչպես ասում է Արսեն Գրիգորյանը, կօգնեն, երգեր եւ գործիքավորումներ կտրամադրվեն, կնկարահանվեն տեսահոլովակներ: Նրանց կբերեն Հայաստան, կծանոթացնեն հայկական շոուբիզնեսի անցուդարձին:

Մենք էլ մեր հերթին կփորձենք նրանց աջակցել եւ հետեւողական լինել:

ՄԱՐԻՆԵ ԽԱՉԻԿՅԱՆ

ԱԶԳ **Մարզական**

Լեւոն Արոնեանը դաhրդանել է դիրքերը

Հայաստանցի 5 շախմատիստներ 100 ուժեղագոյնների թւում

Աւանդոյթի համաձայն, ՖԻԴԵ-ն հրապարակել է աշխարհի ուժեղագոյն շախմատիստների վարկանիշները յունուարի 1-ի դրութեամբ: Աշխարհի 100 ուժեղագոյն շախմատիստների վարկանիշային ցուցակում տեղ են զբաղեցրել Հայաստանի 5 ներկայացուցիչներ: Ինչպէս եւ նախորդ ցուցակում, այս անգամ էլ հայ շախմատիստներից ամենաբարձր վարկանիշն ունի Լեւոն Արոնեանը (2744): Նա իր վարկանիշն աւելացրել է 3 կէտով եւ պահպանել տեղը 7-րդ հորիզոնականում: 2700 եւ բարձր վարկանիշ ունեցող էլիտար գրոսմայստերների շարքում է նաեւ Վլադիմիր Յակոբեանը: Ճիշդ է, նա իր վարկանիշը նւազեցրել է 13-ով եւ այժմ 2700 գործակցով նախկին 15-րդ տեղից նահանջել է 20-րդ հորիզոնական:

Ցուցակում Հայաստանի 3-րդ պատւիրակը Գաբրիէլ Սարգսեանն է: Նա վարկանիշը (2658) նւազեցրել է 9-ով եւ 41-րդ տեղից տեղափոխուել 48-րդ հորիզոնական: Կարէն Ասրեանն ու Սմբատ Լպուտեանը պահպանել են իրենց վարկանիշները (2634) եւ ցուցակում տեղ են զբաղեցրել հաւասարութեամբ (78-79-րդ տեղեր): Սլովակիայում բնակւող Սերգէյ Մովսիսեանը 2637 վարկանիշով 74-րդ տեղում է:

ՖԻԴԵ-ի վարկանիշային ցուցակը շարունակում է գլխաւորել բուլղարացի գրոսմայստեր Վեսելին Թոփալովը: Աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսի համար մրցախաղում Վլադիմիր Կրամնիկից կրած պարտութիւնից հետո նրա վարկանիշը նւազեց 30-ով: Իսկ ահա Կրամնիկի վարկանիշը աճել է 16-ով: Ամենամեծ առաջընթացն ունեցել է ադրբեջանցի գրոսմայստեր Շախրիյար Մամեդյարովը, որն իր վարկանիշն աւելացրել է 26-ով, ինչը նրան հնարաւորութիւն տւեց զբաղեցնելու 4-րդ հորիզոնականը: 25 կէտով իր վարկանիշն է աւելացրել հնդիկ գրոսմայստեր Կրիշնան Սասիկիրանը՝ այն հասցնելով 2700-ի:

Կանանց ցուցակում անսասան են հունգարուհի գրոսմայստեր Յուդիթ Պոլգարի դիրքերը: Նա մեծ առաւելութեամբ գլխաւորում է ցուցակը, թէեւ հիմնականում նախընտրում է հանդէս գալ տղամարդկանց մրցաշարերում: 50 լաւագոյնների թւում տեղ են զբաղեցրել գրոսմայստերներ Լիլիթ Մկրտչեանը (2458, 24-րդ տեղ) եւ Էլինա Դանիելեանը (2426, 42-րդ տեղ): Այս անգամ էլ մինչեւ 20 տարեկան պատանիների եւ աղջիկների 20 լաւագոյնների ցուցակում Հայաստանը պատւիրակ չունի: Պատանիների վարկանիշային ցուցակը գլխաւորում է ադրբեջանցի Թեյմուր Ռաջաբովը (2729), իսկ աղջիկներինը՝ հնդիկ գրոսմայստեր Համփի Կոնեռուն (2567): Նշենք, որ մեր պատանիներից ամենաբարձր վարկանիշներն ունեն Արման Փաշիկեանը (2532) եւ Զաւէն Անդրեասեանը (2508):

Հայաստանն իր միջին վարկանիշով (2627) 3-4-րդ տեղերն է բաժանում ԱՄՆ-ի հետ: Ցուցակը նախկինի պէս գլխաւորում է Ռուսաստանը (2713), որին հաջորդում է Ուկրաինան (2661): Լաւագոյն տասնեակում են նաեւ Հունգարիան (2623), Իսրայէլը (2623), Չինաստանը (2617), Ֆրանսիան (2615), Վրաստանը (2609) եւ Լեհաստանը (2608):

Ներկայացնում ենք վարկանիշային ցուցակի, ինչպէս նաեւ Հայաստանի շախմատիստների լաւագոյն տասնեակները:

Տղամարդիկ

1. Վեսելին Թոփալով	Բուլղարիա	2783
2. Վիշւանաթան Անանդ	Հնդկաստան	2779
3. Վլադիմիր Կրամնիկ	Ռուսաստան	2766
4. Շահրիյար Մամեդյարով	Ադրբեջան	2754
5. Վասիլի Իւանչուկ	Ուկրաինա	2750
6. Պետեր Լեկո	Հունգարիա	2749
7. Լեւոն Արոնեան	Հայաստան	2744
8. Ալեքսանդր Մորոզեւիչ	Ռուսաստան	2741
9. Մայքլ Ադամս	Անգլիա	2735
10. Բորիս Գելֆանդ	Իսրայէլ	2733

Կանայք

1. Յուդիթ Պոլգար	Հունգարիա	2727
2. Համփի Կոնեռու	Հնդկաստան	2567
3. Պիա Կրամլինգ	Շվեդիա	2530
4. Ժու Չեն	Քաթար	2518
5. Խու Յուխուա	Չինաստան	2517
6. Ալեքսանդրա Կոստենյուկ	Ռուսաստան	2515
7. Մայա Չիբուրդանիձէ	Վրաստան	2510
8. Չժու Ցուֆան	Չինաստան	2509
9. Նադեժդա Կոսինցեւա	Ռուսաստան	2496
10. Անտոանետա Ստեֆանովա	Բուլղարիա	2483

Հայաստան

1. Լեւոն Արոնեան	2744
2. Վլադիմիր Յակոբեան	2700
3. Գաբրիէլ Սարգսեան	2658
4. Սմբատ Լպուտեան	2634
5. Կարէն Ասրեան	2634
6. Արտաշէս Մինասեան	2595
7. Տիգրան Պետրոսեան	2592
8. Ռաֆայէլ Վահանեան	2590
9. Աշոտ Անաստասեան	2587
10. Արման Փաշիկեան	2532

Վազքով աշխարհի շուրջը

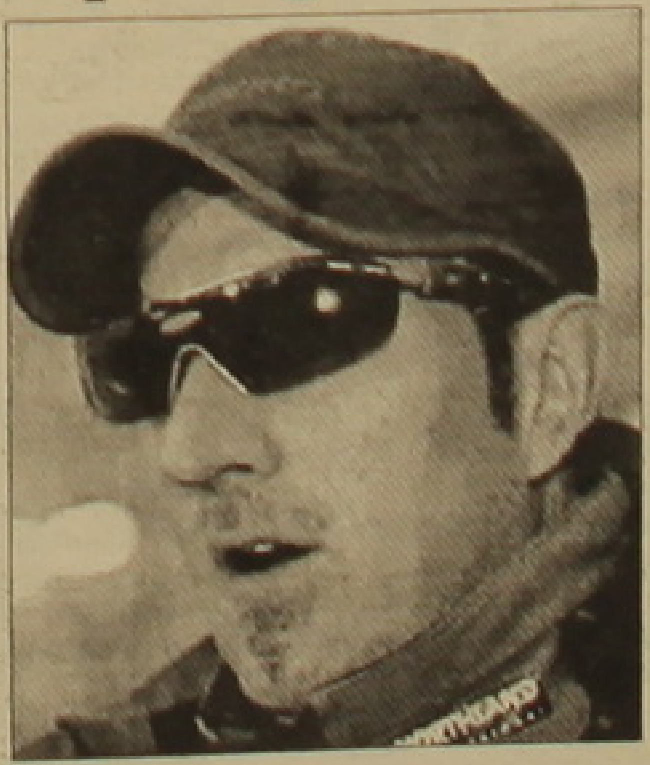

Գերմանիայի Լայպցիգ քաղաքից յուրօրինակ գերմարաթոնեան վազք է սկսել 46-ամեայ գերմանացի մարզիկ Ռոբի Կլեմենսը: Նա մտադիր է 298 օրում շուրջերկրեայ վազքարշաւ կատարել եւ կրկին վերադառնալ Լայպցիգ: Արշաւի ընդհանուր երկարութիւնը 23.000 կիլոմետր է եւ անցնելու է բոլոր աշխարհամասերով: Եւս 10.000 կիլոմետր Կլեմենսը կհաղթահարի ինքնաթիռներով՝ կտրել-անցնելով օվկիանոսները:

Ինչպէս տեղեկացրել է վազորդի մենեջեր Թոմաս Պֆունդտները, Կլեմենսը օրական 14 ժամ կվազի, որի ընթացքում կհաղթահարի մարաթոնեան 2 տարածութիւն: Արեւադարձային տարածաշրջաններում նա հիմնականում մրցատարածութիւնը կհաղթահարի գիշերները: Մասնագէտները պահպանելու համար վազորդին օրական անհրաժեշտ կլինի 8.000 կալորիա, ինչպէս նաեւ 15 լիտր հեղուկ, իսկ մարզակօշիկները նա ստիպւած կլինի փոխել շաբաթը մեկ:

Բնականաբար, այդ յուրօրինակ մրցավազքում Կլեմենսին կուղեկցի 7 հոգուց բաղկացած մի խումբ, որը վազորդին կապահովի անհրաժեշտ ամեն ինչով: Այս միջոցառումը բարեգործական բնոյթ է կրում եւ գովազդից ստացւած ողջ եկամուտը կփոխանցվի օնկոլոգիական հիւանդութիւններով տառապող երեխաների օգնութեան հիմնադրամին:

Ֆիգուն հանդէս կգայ Սաուդեան Արաբիայում

Իտալական «Ինտերի» եւ Պորտուգալիայի հաւաքականի կիսապաշտպան Լուիշ Ֆիգուն 1,5 տարով պայմանագիր է կնքել Սաուդեան Արաբիայի «Ալ Իթթիհաթ» ակումբի հետ, ըստ որի՝ յուլիսի 1-ից նա հանդէս կգայ նոր ակումբում: Նրա տրանսֆերը գնահատուել է 4,5 մլն եւրո: Ֆիգուի ամսական աշխատավարձը կկազմի 1 մլն-ից աւելի սաուդեան ռիալ: 34-ամեայ ֆուտբոլիստն ամենայն հաւանականութեամբ իր ֆուտբոլային գործունէութիւնը կաւարտի հենց Սաուդեան Արաբիայում: Ինչպէս յայտնի է, պորտուգալացի ֆուտբոլիստն անցած ամռանը Գերմանիայում կայացած ֆուտբոլի աշխարհի առաջնութեան աւարտից հետո հրաժեշտ է տւել Պորտուգալիայի հաւաքականին: Տեղափոխուելով «Ինտեր», Լուիշ Ֆիգուն իրեն բաւական հաջող է դրսեւորում Իտալիայի «A» սերիայի առաջնութիւնում: Սակայն ինչպէս շատ անւանի ֆուտբոլիստներ, Լուիշ Ֆիգուն էլ իր ֆուտբոլային կարիերայի աւարտին նախընտրեց հանդէս գալ Սաուդեան Արաբիայում, որտեղ բաւական լաւ են վարձատրում թէ՛ ֆուտբոլիստներին, թէ՛ մարզիչներին: Ինչ վերաբերում է վերջիններիս, ապա շատ հանրահայտ մարզիչներ են աշխատել այդ երկրում, որոնց թւում նաեւ բրազիլացի հանրահայտ մասնագէտ Մարիո Զագալոն:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Մեր հաւաքականը կմեկնի ԱՄՆ

Ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային հաւաքականն այս օրերին ուսումնամարզական հաւաք է անցկացնում Արարատի «Այգ» մարզաբազայում: Արդէն յունւարի 14-ին մեր ֆուտբոլիստներն ընթացիկ մրցաշրջանում իրենց անդրանիկ հանդիպումը կանցկացնեն՝ մրցելով Պանամայի ազգային հաւաքականի հետ: Ընկերական այդ հանդիպումը կկայանայ Լոս Անջելեսում: Այդ հանդիպմանը նախապատրաստւելու համար հաւաքականի գլխաւոր մարզիչ, շոտլանդացի Իան Պորտերֆիլդն ուսումնամարզական հաւաքի է հրաւիրել հիմնականում հայաստանեան թիմերում հանդէս եկող ֆուտբոլիստներին: Հաւաքականը ԱՄՆ կմեկնի յունւարի 10-ին: Բացի Պանամայի հաւաքականի հետ մրցախաղից, մեր ֆուտբոլիստները յունւարի 17-ին եւս մեկ հանդիպում կանցկացնեն տեղի թիմերից մեկի հետ:

Այսպիսով, կարելի է փաստել, որ Հայաստանի հաւաքականը սկսում է նախապատրաստութիւնն ընթացիկ մրցաշրջանի Եւրոպայի 2008 թ. առաջնութեան ընտրական մրցախաղերին: Ինչպէս հայտնի է, մեր ֆուտբոլիստները չափազանց անհաջող են մեկնարկել այդ մրցաշարում: Անցկացւած 4 հանդիպումներում հայ ֆուտբոլիստները վաստակել են ընդամենը մեկ միավոր՝ սեփական հարկի տակ ոչ-ոքի աւարտելով հանդիպումը ֆինների հետ: Այս տարի մեր հաւաքականին բաւական դժուարին փորձութիւն է սպասում ընտրական մնացած 10 հանդիպումներում: Ինչ խօսք, հայ ֆուտբոլասէրների համար առաւել սկզբունքային են լինելու Ադրբեջանի հաւաքականի հետ կայանալիք ընտրական 2 մրցախաղերը, որոնց մրցավայրերն առայժմ անյայտ են: Այդ հարցն իր վերջնական լուծումը կգտնի ՈՒԵՖԱ-ի գործկոմի առաջիկայ նիստում:

Լեւոն Աբրահամեանը վերընտրուեց ՀՀ հեծանւապորտի ազգային ֆեդերացիայի նախագահ

Երկրորդ անգամ միաձայն, 2 տարի ժամկէտով ՀՀ հեծանւասպորտի ազգային ֆեդերացիայի նախագահ վերընտրուեց Լեւոն Աբրահամեանը: Վերջինս ներկայացրեց երկու տարիների ընթացքում կատարւած աշխատանքները եւ առաջիկայ անելիքները: Հեծանւասպորտի միջազգային ֆեդերացիայի (ՈՒՍԻ) աջակցութեամբ Հայաստանում բացուել է հեծանւասպորտի ազգային տեխնիկական կենտրոնը: Յուրաքանչյուր տարի ՈՒՍԻ-ն կենտրոնին է տրամադրում գոյք եւ մարզական տեխնիկա: Նախորդ երկու տարիների ընթացքում հայ մարզիկները ոչ միայն մասնակցել են մի շարք մրցումների, այլեւ գրանցել հաջողութիւններ՝ տեղ զբաղեցնելով առաջին հնգյակում: Հայ մարզիկները մասնակցել են Ռուսաստանում, Իրանում եւ Սերբիայում երկրներում անցկացւող մրցաշարերին: Հեծանւասպորտի ազգային ֆեդերացիայի հրաւէրով Հայաստան են ժամանել նախկին ԽՍՀՄ-ից պրոֆեսիոնալների շրջանում աշխարհի միակ գաւաթակիր Անդրեյ Չմիլը, 2008 թուականի Պեկինի օլիմպիական խաղերի կազմկոմիտեի ղեկավար Կեյն Վերբրյուգենը: Հայաստան էին եկել նաեւ Ֆրանսիայի Պաբեկալէ նահանգի Արաս քաղաքի երկու մասնագէտ անձինք՝ հայ պատանի մարզիկների հետ մասնակցելու մրցումներին: Առաջիկայում եւս շարունակուելու են հայ հեծանւորդների մասնակցութիւնը միջազգային մրցաշարերին, Հայաստանում եւս կազմակերպուելու են մրցումներ: Մարզիկների ուշադրութեան կենտրոնում են լինելու հատկապէս պատանի մարզիկները, ովքեր էլ ապագայում կարող են դառնալ հայ հեծանւորդների ուժեղ կազմի հիմքը: Ֆեդերացիայի նպատակներից է լինելու նաեւ օլիմպիական խաղերի մասնակցութեան ուղեգիր ձեռք բերելը:

Սաֆինան լաւագոյնն էր Աւստրալիայում

Աւանդոյթի համաձայն, թենիսի «Մեծ սաղաւարտի» մրցանակի չորսին պատկանող մրցաշարերից առաջինը յունւարի վերջերին մեկնարկում է Մելբուռնում, որտեղ աշխարհի ուժեղագոյն թենիսիստները վիճարկում են Աւստրալիայի բաց առաջնութեան պարգեւները: Իսկ մինչ մրցաշրջանի անդրանիկ խոշոր մրցաշարի մեկնարկը, թենիսիստներից շատերն իրենց ուժերն են փորձարկում տարբեր մրցաշարերում: Դրանցից մեկն էլ աւարտուեց աւստրալական Գոլդ Կոստա քաղաքում, որտեղ իրենց հարաբերութիւններն էին պարզում թենիսիստուհիները: Մրցաշարի մրցանակային ընդհանուր հիմնադրամը 175.000 դոլար էր: Մրցաշարն աւարտուեց ռուսաստանցի Դինարա Սաֆինայի հաղթարշաւով: Նա ուժեղագոյնը ճանաչուեց ինչպէս մենախաղում, այնպէս էլ զուգախաղում:

Մենախաղում 20-ամեայ թենիսիստուհու մրցակցուհին 26-ամեայ փորձառու Մարտինա Հինգիսն էր, որը մեկ տարի առաջ կրկին վերադառնալով կորտ, աստիճանաբար լաւ մարզավիճակ է ձեռք բերում: Սակայն շվեյցարացի թենիսիստուհուն չյաջողուեց կանգնեցնել Սաֆինայի հաղթարշաւը, որը մեկը միւսի հետեւից պարտութեան մատնելով մրցակցուհիներին, մտաւ եզրափակիչ: Վճռորոշ խաղում Սաֆինան մրցակցուհուն զիջեց ընդամենը մեկ խաղափուլ (3-6)՝ շահելով միւս երկուսը (6-3, 7-5): Դա Դինարայի մարզական կենսագրութիւնում 5-րդ շահած մրցաշարն էր եւ առաջին հաղթանակը Հինգիսի հետ կայացած 3 մրցախաղերում:

Սաֆինան իրեն հիանալի դրսեւորեց նաեւ զուգախաղում, որտեղ ընկերակցում էր Սլովենիայի ներկայացուցիչ Կատարինա Սրեբոտնիկին: Եզրափակիչում նրանց զոյգը պարտութեան մատնեց Գալինա Վոսկոբոեւա-Իվետա Բենեշովա երկեակին (6-3, 6-4):

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆԸ

ԱԶԳ.

Միջազգային իրավիճակը ժողովուրդների եղբայրության, աշխարհի խաղաղության եւ կայունության առումներով ամենեւին խոստումնալից չեղավ նաեւ 2006 թ.-ին: Անցած տարում Աֆղանստանում եւ Իրաքում ռազմաքաղաքական իրավիճակի սրման, Պաղեստինում, հատկապես նրա Գազայի հատվածում եւ Լիբանանում, Իսրայելի սանձազերծած ռազմական գործողությունների հետեւանքով Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի քաոսն ու ապակայունացումն էլ ավելի խորացավ: Դրան նոր թափ հաղորդեցին Իրանին եւ Սիրիային ուղղված ռազմական ներխուժման ամերիկյան սպառնալիքները, որոնք նոր տարվա առաջին օրերին համադրվեցին Իսրայելի սպառնալիքներով:

Որ իրենք ոչնչացվել են զուտ հայ լինելու պատճառով: Նրանք այդպիսի փաստաթղթեր չունեն, մինչդեռ Թուրքիայի ձեռքում կան անվիճելի փաստեր, որոնք ապացուցում են, որ տեղահանությունը եղել է ոչ թե հատուկ դիտավորություն, այլ ինքնապաշտպանության անհրաժեշտություն», այնուամենայնիվ, Սեմիհ Իդիզը «Միլիեթի» հունվարի 5-ի համարում մտահոգությամբ ընդգծում է, որ Հայկական հարցը գլխացավանք է պատճառելու նաեւ 2007 թ.-ին:

Ահա թե հեղինակն ինչով է բացատրում թուրքական այդ «մտահոգությունը».

«Հայկական հարցը Թուրքիային հանգիստ չի թողնելու նաեւ ընթացիկ տարում: Ֆրանսիայում ձեռք բերած քաղաքական հաղթանակից հետո սպասվում է, որ «սառեցրել է» ԱՄՆ-ի հետ երկկողմ հարաբերությունները: Սակայն այս ամենն, ինչպես Ֆրանսիայի պարագայում էր, չի հանգեցնելու որեւէ գործնական քայլերի:

Ֆրանսիական ապրանքներից չհրաժարվող թուրքերը չեն հրաժարվելու նաեւ ամերիկյան ապրանքներից: Ինչ վերաբերում է մեր զինվորներին, ապա նրանք էլ չեն կարող հրաժարվել ամերիկացիների հետ շփումներից: Որքան էլ իմ գրածները ոմանց դուր չգան, աշխարհում կան հնարավոր եւ անհնար բաներ: Այլապես մենք պետք է խզած լինեինք մեր հարաբերություններն աշխարհի կեսի հետ: Դրանում համոզվելու համար բավական է նշել, որ «Հայոց ցեղասպանության հուշարձաններ» կանգնեցրել են այն-

«Հայկական հարցը լուրջ գլխացավանք է պատճառելու նաեւ այս տարի.

Դրանից չեզոքացվելու նախապայմանը ցեղասպանության վրա դրված տաբուի վերացումն է Թուրքիայում»

Տարածաշրջանում քաոսի եւ ապակայունացման խորացումն ու ռազմաքաղաքական իրավիճակի սրումը չէր կարող բացասաբար չանդրադառնալ ինչպես Իրաքի, այնպես էլ ԱՄՆ-ի ու Իսրայելի ռազմական սպառնալիքին ենթակա Իրանի եւ Սիրիայի անմիջական հարեւան Թուրքիայի վրա: Այդ անդրադարձը, տարածաշրջանային խնդիրների առնչությամբ թուրք-ամերիկյան տարաձայնությունների սրումն ու Եվրոմիությանն անդամակցության բանակցություններում Անկարայի առաջ եւ ծառացած քարդություններն, ինչ խոսք, բացասական ներգործություն են ունենում հայ-թուրքական հարաբերությունների վրա:

Հատկապես այն դեպքում, երբ Թուրքիան Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացի ծավալումը շարունակում է դիտել այդ հարաբերությունների զարգացման գլխավոր խոչընդոտը: Ավելին, նոյեմբերի 14-ին ելույթ ունենալով Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովում՝ Մեջլիսում, արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլն, ինչպես վկայել էր «Միլիեթը», հայտարարում է. «Ցեղասպանության հայկական պնդումները եւ դրանց պատճառով երրորդ երկրների հետ մեր հարաբերությունների վատթարացման սպառնալիքն առաջիկա 10 տարիների կարեւորագույն խնդիրն են լինելու մեզ համար»:

Թեեւ նրան հավելել էր ընդդիմադիր Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության պատգամավոր, նախկին դեսպան Շուքրյու Էլեքդաղը, նշելով. «Հարցը միջազգային իրավարարությանը հանձնելու դեպքում հայերն ստիպված կլինեն անհերքելի փաստերով ապացուցել, սո հայերն իրենց հայացքն ուղղել են ԱՄՆ Կոնգրեսին: Քաղաքական իրավիճակը միանգամայն բարենպաստ է նրանց համար, որովհետեւ ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի ներկայիս ղեկավար Նենսի Փելոսին նվիրված է Հայ դատին: Մինչդեռ անցյալում հարցի առնչությամբ Թուրքիային աջակցող քաղաքական շրջանակները ներկայումս հակված չեն այդ աջակցությունը ցուցաբերելու: Դա թերեւս պետք է պայմանավորել ԱՄՆ-ի եւ Իսրայելի նկատմամբ Թուրքիայում տարածված բռնամամբ:

Չեմ կարծում, որ թուրքական կառավարությունը, նշանակելով Ախթամար կղզու Սբ. Խաչ տաճարի բացումն ապրիլի 24-ին, կկարողանա կասեցնել (ցեղասպանության ճանաչման) գործընթացի հետագա ծավալումը: Ընդհակառակը, դա հակադարձ ազդեցություն կունենա, որովհետեւ խնդրո առարկա տաճարը հայերի պատմության կարեւորագույն հուշարձաններից է: Հետեւաբար, եթե բացումը «մենք մեզնով» կատարենք, եւ տաճարը ներկայացնենք «զբոսաշրջիկների այցելությանը», ապա դա աշխարհում կընկալվի իբրեւ «անկեղծությունից զուրկ եւ հաշվենկատ քայլ»:

Իսկ դրանից խուսափելու համար անհրաժեշտ կրոնական արարողությանը ներկայիս Թուրքիան պատրաստ չէ. չի կարող դա մարսել: Վստահ եմ, որ տաճարի բացման կազմակերպիչները հարցին մոտեցած լինեն այս տեսանկյունից: Եթե հայկական բանաձեւը հաստատվի ԱՄՆ Կոնգրեսում, այս անգամ էլ պահանջելու են երկրում բոյկոտել ամերիկյան ապրանքները, իսկ թուրքական բանակը հայտարարելու է, որ «սառեցրել է» ...

տիպի երկրներում, ինչպիսիք են ԱՄՆ-ը, Գերմանիան, Արգենտինան, Ավստրալիան, Ավստրիան, Բելգիան, Բրազիլիան, Բուլղարիան, Եթովպիան, Ֆրանսիան, Վրաստանը, Հնդկաստանը, Հոլանդիան, Անգլիան, Իրանը, Իսրայելը, Իտալիան, Շվեյցարիան, Լիբանանը, Կանադան, Չիլին, Եգիպտոսը, Հունաստանը, Լեհաստանը, Սիրիան, Ուկրաինան, Ուրուգվայը եւ Վենեսուելան:

Ընդ որում, այդպիսի հուշարձանների թիվը Ֆրանսիայում 33 է, իսկ ԱՄՆ-ում՝ 24, Անկարայի համար «ռազմավարական նշանակություն» ներկայացնող Իրանում եւ Սիրիայում՝ 6-ական, իսկ Լիբանանում՝ առնվազն 4 հատ: Այդ ընթացքում օրեցօր աճում է այն երկրների կամ խորհրդարանների թիվը, որոնք ճանաչում են Հայոց ցեղասպանությունը: Որն է հարցի լուծումը: Իմ խորին համոզմամբ, հարցի լուծման մեծ տարբերակ գոյություն չունի: Թեեւ «պատմությունը պատմաբանների հայեցողությանը» թողնելը լուծման առումով լավ սկիզբ է, սակայն այդ հարցում Թուրքիայի դիրքերի թուլացման պատճառն էլ հայկական լոբբին չէ, այլ մեր երկրում ոսկրացած «ժխտողականությունը»: Մինչդեռ պատմական ճշմարտությունները երբեք միակողմանի չեն լինում: Հարցի վրա դրված «տաբուի» վերացումը մեր երկրում հավանաբար չի բավարարելու դաշնակներին: Սակայն վերացնելու դեպքում մենք նրանց զրկելու ենք ազդեցիկ խաղաքարտից: Հետեւաբար տաբուի վերացումը մեզ համար պետք է համարվի հարցի լուծման լավագույն սկիզբը»:

Հ. ՉԱՔՐՅԱՆ

Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի առաջարկությունների մասին

ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ սույն թվականի դեկտեմբերի 26-ին Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից ՀՀ կենտրոնական բանկի գրանցմանն են ներկայացվել «Սակագների մասին կանոններ»-ում փոփոխությունները, «Անձնական հաշվի տեղեկությունների փոփոխության ընթացքում գրանցված սեփականատիրոջ (փաստացի ներկայացուցչի) ստորագրության վավերացման կանոնակարգ (ֆիզիկական անձանց համար)»-ում փոփոխությունները, «Գրանցված սեփականատերերի (անվանատերերի) հանձնարարագրերի եւ հարցումների մշակման կանոնակարգ»-ը (նոր խմբագրությամբ), «Ռեեստրի վարման եւ կենտրոնացված պահառության կանոնակարգ»-ում փոփոխությունները եւ լրացումները, «Թողարկողների հանձնարարագրերի ու հարցումների մշակման կանոնակարգ»-ը (նոր խմբագրությամբ), «Թողարկողների հետ պայմանագրերի կնքման կանոնակարգ»-ը (նոր խմբագրությամբ), «Փաստաթղթերի արխիվացման, պահպանման եւ ոչնչացման կանոնակարգ»-ը (նոր խմբագրությամբ):

Վերոհիշյալ փաստաթղթերը տեղակայված են «www.cba.am / Արժեթղթերի շուկա / Կարգավորում / ԻԿԿ փաստաթղթեր / Գրանցման ներկայացված կանոններ / Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» կայքում:

Շահագրգիռ անձինք կարող են իրենց գրավոր առաջարկությունները եւ դիտողությունները վերոհիշյալ փաստաթղթերի վերաբերյալ ներկայացնել ՀՀ կենտրոնական բանկ մինչեւ 2007 թվականի հունվարի 26-ը:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ԹՂԹԱԿՑՈՒՄՆԵՐ

Ռուսական գազից հրաժարվելն Ադրբեջանում թանկացրեց կյանքը

Նորից վերադարձ մազութին

Երեկվանից հարեւան Ադրբեջանում վառելիքի, էլեկտրաէներգիայի, ջրի, ինչպես նաեւ արդյունաբերական նպատակներով օգտագործվող գազի գների բարձրացում է տեղի ունեցել: Բենզինը թանկացել է 50 տոկոսով, ադրբեջանական լրատվամիջոցների համաձայն կազմելով մոտ 50-60 ամերիկյան ցենտ: Սրան զուգահեռ, ադրբեջանական իշխանությունների որոշմամբ, կրկնակի բարձրացել է ավտոմոբիլային բենզինի ակցիզային գինը, թանկացել է քաղաքային եւ միջքաղաքային ավտոբուսային տրանսպորտը: Ընդ որում Արդյունաբերական նպատակով օգտագործվող գազի թանկացումը եւս բնութագրվում է 200 տոկոսով:

Թերեւս այս ամենը հարկ է դիտարկել Ռուսաստանից գազ ներկրելուց հրաժարվելու ադրբեջանական մոտեցման ֆոնին, հատկապես որ Ադրբեջանն, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի տեղեկացմամբ, արդեն իսկ դադարեցրել է Բաքու-Նովոռոսիյսկ հյուսիսային խողովակաշարով նավթի մղումը Ռուսաստան: Դրա փոխարեն նավթը տեղում կվերածվի մազութի, այդպիսով փոխարինելով ռուսական գազին: Ինչպես արդեն տեղեկացրել է «Ազգ» օրաթերթը, Ադրբեջան գազ մատակարարելու դիմաց ռուսական «Գազպրոմ» ընկերությունը պահանջել է 1000 խմ-ի դիմաց 235 ԱՄՆ դոլար, ինչին Ադրբեջանն այդպես էլ չհամաձայնեց:

2007 թ.-ը նման թանկացումներով սկսելու որոշումը, շատ փորձագետների կարծիքով, կբերի ընդհանրապես թանկացումների, շատ ծառայություններ եւ ապրանքներ ուղղակի այլեւս չեն կարող ունենալ նախկին գները: Մյուս կողմից ադրբեջանական կառավարության սակագնային նման քաղաքականությունը, թերեւս մեծապես պայմանավորված լինելով ռուսական գազ չգնելու հանգամանքով, կարող է նաեւ այնպիսի ենթադրության տեղիք տալ, թե Ադրբեջանում իշխանությունները որոշակի վստահություն ունեն տնտեսության առնչությամբ եւ կարող են նման թանկացումներ թույլ տալ: Ընդ որում, նախապես գազային հիմքի վրա գտնվող շատ արտադրություններ եւ ծառայություններ, ադրբեջանցի ղեկավարների հայտարարությամբ, կարող են տեղափոխվել այլ հիմքերի վրա, քանի որ ադրբեջանական գազը ներկա դրությամբ չի կարող բավարարել երկրի ներքին պահանջները:

Հետաքրքրական է, թե ինչ լուծում կտանա Վրաստան ադրբեջանական գազի մատակարարման հարցը, որի առնչությամբ բանակցությունները սկսվել էին դեռեւս անցյալ տարվա վերջում: Շահ-Դենիզ հանքավայրի գազային պաշարների բաշխման բանակցությունները Վրաստանի, Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի միջեւ թերեւս վերսկսվեն, քանի որ ձեռք բերված որեւէ համաձայնություն կարող է ուժը կորցնել ներկա պայմաններում:

Իսկ ադրբեջանական ընդդիմադիրների հայտարարությունները, թե հանրային լայն խավերին վերաբերող այս թանկացումները կարող են դժգոհության ալիք բարձրացնել, հնարավոր է դառնան իրականություն: Սակայն, դատելով ադրբեջանական ընդդիմության «գործունեության» առկա օրինակներով, հավանական է, որ Ադրբեջանում ընդդիմադիր գործողություններն առանձնապես չեն տարբերվի մեր ընդդիմությունից, այսինքն՝ կազմակերպված դժգոհություն դժվար թե արտահայտվի:

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքն անփոփոխ՝ 4.75%

2006 թ-ի դեկտեմբերի 30-ի նիստում ԿԲ խորհուրդն անփոփոխ թողեց ԿԲ վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքը՝ սահմանելով այն 4.75%:

2006 թ-ի դեկտեմբերին 12-ամսյա գնաճը կազմել է 5.2%, ինչը մոտ 1 տոկոսային կետով ցածր է երրորդ եռամսյակի նույն ցուցանիշից: Միաժամանակ, առաջիկա 12-ամսյա ժամանակահատվածի գնաճի կանխատեսումները գտնվում են 4%-ի շրջանակներում, ինչը ներառում է հաջորդ տարվա ընթացքում եւ էներգակիրների գների սպասվող ավելի մեղմ աճի, եւ տնտեսության ներքին կայուն զարգացումների միտումները:

ԿԲ խորհուրդը իրատեսական է համարում գնաճի 4% նպատակային թիրախի ձեռքբերումը ներկայումս շուկայի սպասումների ներքո ձեւավորվող տոկոսադրույքների անփոփոխ մակարդակի պահպանման վարկածի պայմաններում: Սակայն, գնաճի եւ տնտեսական աճի նոր զարգացումների վերաբերյալ տեղեկատվության ի հայտ գալու դեպքում ԿԲ խորհուրդը չի բացառում առաջիկա ամիսների ընթացքում տոկոսադրույքի ճշգրտման հնարավորությունը:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիա ստացած անձանց մոտ օրենսդրության համապատասխանության ստուգումների մասին

ՀՀ ԿԲ նախագահի 2006 թ. դեկտեմբերի 30-ի թիվ 1/1448 որոշման համաձայն՝ 2007 թ. հունվարի 1-ից մինչեւ 2007 թ. դեկտեմբերի 31-ն ընկած ժամանակահատվածում արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիա ստացած անձանց մոտ (ներառյալ նրանց լիցենզավորված այլ վայրերում) ՀՀ ԿԲ կողմից իրականացվելու են օրենսդրության համապատասխանության ստուգումներ:

Ստուգման ենթակա անձանց ցանկը տեղադրված է ՀՀ ԿԲ ինտերնետային կայքում՝ http://www.cba.am/banker/branch/poxanakman.xls հղման ներքո:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալությունը ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն, ծանուցում է ՀՀ Վայոց Ձորի Ջերմուկ քաղաքի վարչական տարածքում գործող «Ջերմուկ գրուպ»... ՍՊԸ-ի հանքային ջրամբարում արդյունաբերական ծավալով ջրօգտագործման թույլտվության նախագծից:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2007 թ. հունվարի 15-ին, ժամը 16-00, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության 8.01.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրվում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: